

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN
Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Iósóf főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 12.

Konjunktura-politikusok

A béke szellőinek lengedezése előcsalta a sötét odukból a magyar politikának konjunktura-lovagjait, kik e világmegváltó gondolatot is egyéni önző érdekeiknek istápolására akarják felhasználni. Hiúz szemekkel lesték hosszú ideig, hogy a háboru utolsó hullámcsapásai kit venek felszínre s ennek révbe siető csolnakához akarják most láncolni önző becsvágyuk apró kis podgyászeit.

Azt hiszik e konjunktura politikusok, hogy elérkezett az új korszakkal az ő idejük, érvényesülésüknek egyetlen lehető korszaka.

Megdöböntő és szálnalmas az az erőlködés, melylyel céljuk felé törnek. Megtagadják e nemzet ezer éves multjának ragyogó eszményeit, lerántják hőseit, bepiszkolják becsületes törekvéseit. Szájukból a gyalázkodás nyála fröcsöcsen mindenre, amit a magyar sziv ántatos érzésekkel szereltt, közömbös lélekkel mond ítéletet a magyar sziv igazságal fölött s meghunyászkodó gyávasággal törleszkedik most a magyar-gyalázó nemzetiségi agitátorokhoz.

Olyan jelszavak röpöködnek a magyar földet körülölelő levegőben, melyek összeszorítják a szivünket s amelyekről nem akarjuk elhinni, hogy magyar politikusok merték kimondani. Magyar államférfiak és magyar újságok merik hazug ajkkal emlegetni, hogy negyven esztendőn át elnyomtuk a nemzetiségeket. Minden szó egy dőre politikának csufondáros megnyilatkozása. A nemzetiségi agitátorok nem merték ezt ilyen nyiltan hangoztatni, mert ők tudták, hogy e hazugság csak önző politikájuknak rut eszköze, míg most magyar politikai kalandorok sietnek megbélyegezni mindazt, ami magyar és becsületes!

Magyar politikát csinálni! Ezt most szégyenletesnek merik bélyegezni ezek az urak. Előttük a törtető konjunktura-politikusok előtt nincs semmi szent, csak a saját feltámadásuk. Azokat a pártokat, melyek mindenkor tündököltek magyarságukkal, most sietnek megvadásolni. Rájuk kenik, hogy ők csinálták a háborut, ők kötötték a bukaresti és a breszti békét, ők vesztették el a marnai csatát s ők az okai minden ránk hullt gyalázatnak. Mintha mindenki, aki rajtuk kívül ebben az országban él, bünnökkel terhelt farizeus volna; kinek most csak szemét volna szabad lesütnie.

A szemérmertlenségig harsogó frázisoknak végre itt az ideje, hogy az értékét megállapítsuk.

Politikai alkuszok járnak a fórumon, akik fizletet akarnak csinálni a békéből. Konjunktura-politikusok, akik csak abban nagyok és egységesek, hogy a husos főzék felé gravitálnak. A háboru aktái még nincsenek lezárva, de ők már biráskodni próbálnak csak azért, hogy ne ők kerüljenek a vádlottak padjára.

Uj világ jön, tudjuk mi is. De olyan világ lesz-e ez az új, amelybe nem léphet át a régi világból senki? Bármilyen nemesen és meggyőződéssel szolgálta a régi világban nemzetét, az új világ ajtaját zárva találja maga előtt?

Lehetetlen az, hogy olyan sorsfordulat jöjjön, melyben szégyen lehetne a mult becsületes munkája s a melyben meg kellene tagadnia nemzetét a magyarnak. Vállaljuk a reánk virradó korszak minden demokratikus eszményét, de nem vagyunk hajlandók megtagadni magyar voltunkat. Az ideálokat, amelyek ezer éven át lelkesítettek, ezt a viharoktól ide sodort nemzetet, nem adjuk fel s nem ejtjük el. Nem fogjuk bűnnek érezni az új korszakban sem a magyar önézetet s nem ismerjük el közénk valónak, aki ezt szégyenli és megtagadja.

Élő kontrasztok ezek a magyarságukat most elvető békefarizeusok. Hiszen a nemzeti elv alapja a készülő újvilágnak. Az új korszak reformátorai a nemzetek önrendelkezési jogát állították principiumaik középpontjába s a hottentottának is elismerik nemzeti kívánságait.

Csak a mi magyar érzéseink volnának a békének és haladásnak eleven gátjai?

Uj világ jön, valljuk mi is, de ez az új korszak a régi eszmények alapján fog felépülni. A mit szentnek tartottunk az elmúlt századokban, nem fogjuk megtagadni soha, csak kibővítjük, teljesebbé tesszük az új idők eszményeivel. Bárgyu kolomposa s nem igehirdetője az új világnak az, aki a magyarság oltárának szentjelt a sárba rántja s hideg, közömbös szivvel áll meg azoknak az ezreknek a sírhantja előtt, akik meghaltak a magyarság ideáljaiért abban a hitben, hogy a legszentebb igazságért áldozták fel magukat. Tiltakozunk az ellen, hogy az, ki harcolt, mikor honát védte, ne lehessen a béke hűséges katonája s hogy a mi honvédelmünknek gyönyörű legendáját agltátori szájjal lekicsinyeljék.

Jöjjön az új kor, a demokratikus és boldog világ, de csalatkozni fog az, ki azt hiszi, hogy e földön nem magyarokat fog találni. Akik most ezt hirdetik, nem egy új kor új vallásának felszentelt papjai, csak alacsony érdekek önző politikájának konjunktura-lovagjai.

Elkészült a német válasz Wilson kérdéseire.

(„A béke már tényleg a küszöbön van.” — A kancellár kielégítő feleletet adott az einöknök.)

Berlinből jelentik: Mint jól értesült diplomáciai körökben hírtik, Wilson válaszának hivatalos szövege teljesen fedi a már közzétett nem hivatalos szöveget. A már elkészített német szöveget a szövetségi tanács elé terjesztik, mielőtt elküldenék. A szövetségtanács e célból ma délután összeült. A német kormánynak a Wilsonjegyzékére adott válaszát, mint az esti lapok jelentik, még ma este elküldik és közzéteszik. A német válaszjegyzék tartalmát illetőleg a Berliner Tagblatt azt jelenti, hogy a válasz a legnagyobb mértékben kedvező, szellemben szől. Remélik, hogy a német kormány és Wilson elnök között leendő eszmecsere az egész világra tartós békéhez fog vezetni.

Bázelből jelentik: Berni mérvadó politikai körök ama nézetüknek adnak kifejezést, hogy a béke most már tényleg küszöbön van és bizonyossággal felteszik, hogy a német kormány a Wilson féle programot teljes egészében elfogadja a béke alapjául és kizárt dolognak tartják, hogy a már megkezdett eszmecsere megzakítsák. Wilson viszonzválaszát a jövő hétre várják. Wilsonnak az a szándéka, hogy mindjárt a német válasz beérkezése után válaszoljon. Ez a válasz ezuttal az entente kormány válasza is lesz és a béketárgyalások bevezetésül fog szolgálni.

Berlinből jelentik: A Norddeutsche Allgemeine Zeitung írja: Általános a felfogás, hogy a né-

met kormány válasza nem fog sokáig váratni magára, miként Wilson is, a dolog fontosságának tudatában, igen gyorsan válaszolt. Az új kormány ugynevezett hadi kabinetje, melynek a birodalmi kancellár, az alkancellár és a tárcanélküli államtitkárok a tagjai, már tegnap estig rendelkezésre állt, még nem autentikus szöveg alapján alaposan megvitatta a Wilson jegyzékével Németország számára előállott helyzetet és a legfelsőbb hadvezetőséggel történt érintkezés után már elvi meg egyezésre jutott a viszonzválasz tartalmára nézve. Ugy tudjuk, hogy a hivatalos szöveget tegnap az esti órákban adták át a német kormánynak, úgy, hogy a német válasz végleges megszövegezése a legrövidebb időn belül megtörténik.

Genfből jelentik: Washingtonból jelentik a Petit Parisien-nek: Washingtonban általános a vélemény, hogy a szövetségesek mindaddig nem tárgyalnak a békéről, amíg a németek önként ki nem ürítik Belgiumot és Franciaországot, Oroszországot pedig vissza nem helyezik a breszli-tovszki béke előtti állapotokba. Még e követelések teljesítése után is kétséges, hogy hajlandó-e Wilson olyan kormányokkal tárgyalni, amelyekről szeptember 27-iki beszédében azt mondotta, hogy nem becsületesek és nem igazságosak.

Berlinből jelentik: Mint a Kreuz Zeitung jelenti, a birodalmi gyűlés konzervatív pártja elnöke utján közölte a birodalmi kancellárral, hogy súlyos aggodalmai vannak Wilson elnök válaszána felfogása felett. A Deutsche Zeitung a nagy németek lapja közli, hogy a Hindenburg-szobornál tegnap este tüntetés volt, a megszállott területek idő előtt való kiürítése ellen és hozzátesszi, hogy ilyen tüntetés a legközelebbi időben még gyakran lesz.

Berlinből jelentik: Politikai körökben tegnap,

az esti órákban az a hír terjedt el, hogy Ludendorff első főhadiszállásmester lemondott. Illetékes helyen Ludendorff formális lemondásáról mit sem tudnak. A hír összefügg azzal a körülménnyel, hogy a Wilsonhoz intézendő német válasz tárgyalásánál Ludendorff csak informatív, nem pedig politikai tanácsadói szerepet játszott.

Berlinből jelentik: Egyik budapesti déli lap azt írja, hogy Ludendorff tábournok benyújtotta lemondását. Mint jól informált illetékes helyről értesülünk, ez a hír nem fedi a valóságot, mert Ludendorff eddig nem mondott le.

Frankfurtból jelentik: A Frankfurter Zeitung írja: Alapos okunk van arra a feltevésre, hogy a birodalom alkotmányában már eddig is eszközölt reformokat további reformok fogják követni, amelyekre vonatkozólag javaslatok fogtak a legközelebbi birodalmi gyűlés elé kerülni. Ezek a reformok arra fognak irányulni, hogy a személyes uralkodást, amely nem méltó egy olyan nemzetre, mint a német, korlátozzák.

Amsterdamból jelentik: A *Morningpost* cikket írt a belga kormány által felszámított károkról. E szerint a Belgium által bebizonyított károk összegét ez év elejéig 40 milliárd frankra teszik.

Bécs. Politikai körökben határozottan beszélnek, hogy az új török kormány kijelentette Bécsben és Bulgáriában, hogy Törökország békét akar kötni az ententával. A külügyminiszteriumunk a török kormánytól azt kérte, hogy tervét addig halassza el, míg a Wilson elnökkel kezdeményezett békelépés eredménye nem mutatkozik. A török kormány eddig még erre a kérdésre nem adott választ.

Bécs. Zürichből táviratozzák: Párisi értesülés szerint Bulgária bevonásával központi hatalmak ellen új Balkán szövetség megalakítását tervezik. Malinov pártja nagy lelkesedéssel lép az eszme megvalósításáért sorompóba.

A *Reuter-ügynökség* jelenti Washingtonból: Arra felhatalmazott helyen kijelentik, hogy Wilsonnak semmiféle hajlandósága nincs ahhoz, hogy Németországgal hiábavaló diplomáciai tárgyalásokba bocsátkozzék.

Berlinből jelentik: A hágai Het Vaterland írja: Az a nézetünk, hogy Németország, Magyarország és Ausztria jelenlegi katonai helyzetükben nem alázzák meg magukat a megszállott területek önkéntes kiürítésével, ha bizonyosak arról, hogy a Wilson-féle javaslat elfogadását béketárgyalások fogják követni.

Genéből jelentik: A francia sajtó, amely még tegnap is a legvadabb követeléseket szabta Németországnak, ma már jóval enyhébb hangon ír és helyesli Wilson választát, legfeljebb szerényebb kívánságokkal áll elő. Csak abban reménykednek, hogy Németország nem fog kielégítő választ adni. A *Petit Parisien* Wilson választát ügyes diplomáciai ellen-mánővernek minősíti, amely nem tartalmaz ridék visszautasítást és ezzel megfosztja a németeket attól az ürügytől, hogy a háború folytatásáért Wilsont okolják. A kormányhoz közelálló lapok azonban még mindig dühösen büntetést követelnek, el akarják pusztítani Németországot és azt kívánják, hogy nagy német városokat, így Frankfurtot, Köln, stb. pusztítsák el. Reinach nyílt levelet intéz a belügyminiszterhez és javasolja, hogy egy bizottság állítsa össze az elpusztított francia községek névsorát és jelölje ki azokat a német községeket, amelyek költségbe a francia községeket újjáépítenék. A kamara elé is hasonló indítványt készülnek terjeszteni.

A legvadabb háborus uszító még mindig Hervé, aki a Victoire-ban be akarja bizonyítani, hogy Wilson feltételei a következő követeléseket tartalmazzák: Belgium és Franciaország rögtönös kiürítése, Elzász-Lotharingia visszaadása, Metznek és Strassburgnak megszállása a franciák által, Trento és Trieszt kiürítése, mire az olaszok Triesztet azonnal megszállanak. Az osztrákoknak ott kell hagyniuk egész hadianyagukat, ki kell üríteni az egész orosz területet. Szabad Lengyelország a tengerig; Ausztria ürítse ki a cseh-szláv és a délszláv területeket, melyeket nyomban cseh szláv és amerikai csapatok szállanak meg. Erdélyre nézve azt követeli Hervé, hogy Erdély lakosait egy erdélyi légő és az amerikai csapatok közös felügyelete alá helyezték és kérdezzék meg, hogy hova akarnak tartozni.

A cseh önállóság bábái: Sieghardt, Skoda és társaik.

(Kisajátítással fenyegették a csonok az osztrák-német vállalatokat. — Mennyi német tőke van Csehországban?)

A történelem, melynek véres vajudása az utolsó hetekben évszázadokra nyúló eredményeket termel, hamarosan megszüli, vagy máris megszülte magából az önálló Csehországot is, melynek fővárosában, az arany Prágában már nem is lehet binni a fehér-piros-kék nemzeti mámorral. Igaz ugyan, hogy felülről még se a tótokat, se a morvákat nem dobják a cseh étvágy prédájául, de Kramarz és Sianek ezt majd a végleges békekonzferenciától várja, ami állítólag teljesíteni fogja az összes nemzetiségek legmerészebb álmait is. Hogy történt, mint történt, nehéz volna most megállapítani, de majd írunk róla könyveket a professzorok később, mi köze volt Bulgáriának, vagy a nyugati front eseményeinek és hogy egyáltalán volt-e köze ahhoz, ami történt, az ügyek így váratlan fordulatához. Az *Aradi Közlöny* nyilvánosságát különösebben csak a cseh kérdések egy jellemzően érdekes mellékünete foglalkoztathatja és ez

az osztrák-német tőke sorsa az önállóvá deklarált, vagy deklarálandó Csehországban, ahol a felszínen levő vezető elemek nagyon közel állnak a bolsevizmus-hoz, amely tudvalevőleg nemzeti tulajdonnak jelent ki minden magántulajdonát

Ilyen szemmel nézve Csehország felé, különösebben nem is lepődhetünk meg azon a riadalmon, ami a cseh közjogi követelések teljesítésének a hírére az egész osztrák piacot megremegtette, hiszen közismert, hogy a monarchiában Ausztria az iparúzó fél s az osztrák iparvállalatoknak viszont jóval több, mint a fele Csehországra esik, ahol azonban az adó betven százalékat nem csehek, hanem németek fizetik, mert a csehországi vállalatokban elsősorban német milliók fekszenek. Csehország ipara így nem cseh nemzeti vagyon, hanem inkább csak földrajzi véletlenség, ami más körülmények összejárására folytán már évtizedek óta Csehország felé vonzotta az elhelyezést kereső bécsi tőkét.

A cseh radikális tervek tehát nemcsak Ausztriának, de az egész monarchiának legjelentősebb iparvállalatait fenyegették egy olyan jövővel, amelynek a kiménetele elé éppen a csehek nem is titkolt entente barátsága miatt indokolt nyugtalansággal néztek a Schotteningről.

Ez a nyugtalanság nemcsak magánbeszélgetésekben és a börzén jutott kifejezésre, ahol a legelső hírekre egyszerre ugrásszerűen emelkedtek a cseh nemzeti értékek, de néhány bizalmasan tartott összejövetelen a gyáriparosoknak is, akik végre, hogy megmentsenek mindent — ez a legérdekesebb momentum ebben a kérdésben — kénytelen-kelletlen maguk is a cseh aspirációk jogossága mellett foglaltak állást s ezt illetékes helyen is nyomatékkal hangsúlyozták. Bár a történelmet különben sem lehet megállítani, itt mégis bizonyos, hogy az osztrák pénzügyi vezetőknek, akik egyenként és közvetlenül vannak érdekelve, Sieghartnak, Kestraneknek és Skodának az állásfoglalása nem kis mértékben sietette az események ilyen kialakulását.

De ugyanakkor, amidőn igen jó helyen ilyen irányban érvényesíteték Sieghardték és a többi csoport befolyását, más oldalról viszont biztosítékot szereztek arra nézve, hogy az önállóvá alakuló Csehország politikájának a tendenciája nem fordult élesen a németvállalatok ellen. Természetesen ezért külön is nagy és messzemenő engedelményeket tesznek maguk a vállalatok is a friss és mámoros, mert újjászületett cseh nemzeti öntudatnak, de így — legalább azt hiszik —

nyugodtak lehetnek, mert nem fenyegeti őket többé a cseh kommunizálás veszedelem.

A riadalom tehát legalább egyelőre elült, de

hogy mennyire alapos volt, az kiderül akár a Compassból is, ha valaki végignézi a csehországi vállalatok igazgatósági névsorát. Ez a lista mindmúlt körülbelül, de csak körülbelül megmutatja a német tőke arányát is Csehországban. Az persze, még így is kérdéses, hogy az osztrák nagyiparosok ilyen állásfoglalásánál egoista lelkesedése a csehek önállóságáért tényleg tartós jó viszonyt jelent-e a vállalatok és egy új Csehország között, különösen ha figyelembe vesszük, hogy nem kis mértékben épen ez az ipari gazdagság volt a bázisa a cseh politika erőteljes kifejlődésének. Most azután egy önálló országban egyenesen ez csábítja a vezető köröket az állami berendezkedés első nehéz és drága esztendeiben, hogy saját földjükön odanyuljanak pénzért, ahol bővebben van, a német iparvállalatokhoz.

Ahogy különben közismert is a német iparvállalatok ma háborus értékét majdnem lehetetlen fölbecsülni Csehországban,

hiszen kezdetjük mindjárt a Skodák vállalatával, amelyek legnagyobb részét szintén Csehországban vannak s amelyeknek a méreteit egyenesen kolosszálisra növelte a háború. De itt fekszenek a többi osztrák nagyvállalatok is: Sieghardték kezén a 45.000.000 alaptőkével rendelkező *Österreichische Berg und Hüttenwerke* telepei azután a Prágai vasművek, amelynek ugyancsak 36.000.000 az alaptőkéje, de máris szoros nexusban van a 72 millió alaptőkéjű *Alpine Montan*nal, *Kestranekék* nagy vasműveivel. Ez a három kolosszális vállalkozás csaknem kizárólag német pénzből sarjadt ki, német alapítás. De ugyanígy kevés a cseh tőke a *Pokdihütte* vállalatában is, a melynek 20.000.000 az alaptőkéje és telepei szintén Csehországban Klodnó körül vannak. Az *Ausztria rézművek* után 50.000.000 alaptőkesíratná német származását egy nemzeti kisajátítás esetén, amint hogy szénben is említsünk egy vállalatot a *Nordböhmische Kohlenwerke* további sorsa is 12.000.000 tiszta német alaptőke sorsát is jelentené.

A bankok közül a prágai *Böhmische Union* bank tiszta német alapítás 56.000.000 alaptőkével, 22 fiókkal, nagy raktárakkal és áruosztályokkal továbbá a *Böhmische Escomptbank*, amelynek az alaptőkéje 12.000.000 és 15 fiókja van széjjel-szórva Csehország különböző részeiben. Gyapjú, építő, cukor, textil, sör, spiritus, bőr és papíriparban is ezek a vállalatok a legjelentősebbek, amelyeknek az alaptőkéje tisztára, vagy legalább is nagy részében német pénz. Hogy csak néhány ilyen vállalkozást említsünk, itt van mindjárt a *Prágai papírgyár r.-t.*, amely 3.000.000 alaptőkéjére az utolsó három esztendőben már osztalékot sem fizetett, a *Brünni bőripar r.-t.* 2 millióval, az *Óbrünni bőrművek r.-t.* 1.800.000-rel, *Serfűző r.-t.* 3.360.000-rel, az *Első Brünni serfűző és malátagyár r.-t.* 4.200.000-rel, a *Morávia* 1.600.000-rel, a *Schindler és Stein osztrák kivitteli és malátagyár* 3.000.000-val, és egész sereg kisebb vállalat egy millió vagy annál kisebb alaptőkével.

Mint említettük a cukorgyártás jelentős része is német tőke kezében van Csehországban, német alapítás a 8.000.000-ós alaptőkéjű prágai *cseh cukorgyárt r.-t.*, amelynek hat gyára, illetve főnömitője van ott, továbbá a lobositzai, hohenzaueri, karlstali, kvassitzai, pardubitzai és jungbuzslauzi milliós, félmilliós vállalatokat nem is említve, az Első cseh cukorfinomító, amelynek 3.200.000 a legnagyobb részben német eredetű alaptőkéje.

És így lehetne folytatni ezt a sort a végtelenségig. Most mutatja meg magát a történelem erjedésében, hogy egyedül a nemzeti iparpolitika lehet bázisa egy olyan ország gazdasági izmosodásának, amely csupa agyarkodó festvérrel van körülveve, mert ha máshová vándorol az alapító tőke, úgy járhat, mint most a német pénz, amelynek az igazgatói e pillanatban egy sovintzmasztól részeg cseh politika vezéréitől kénytelenek föltételek mellett kegyelmet kérni vállalataik számára.

A magyar kormányválság.

(Wlassics Gyula nem vállalkozik. — Návay Lajos előtérben. — Károlyi programját nem fogadta el a király.)

„Budapestről telefonálja tudósítónk: A Wekerle kormány lemondása még nem befejezett tény. Wlassics Gyula, akit a király tegnap kihallgatásra kéretett, nem hajlandó a mostani nehéz időkben a kibontakozást kezébe venni és maga helyett Návay Lajost ajánlotta, aki holnapra meghívást kapott a királyhoz. Politikai körökben emlegetik még a Windischgrätz és Szerényi kombinációt is.

Burián gróf külügyminiszter lemondása a közel jövőre várható, bécsi és magyar politikai körökben azt hiszik, hogy *Andrássy Gyula gróf lesz Burián utóda.*

Tisza István gróf ma nem jelent meg a munkapárti körben. Környezete erősen megcáfolja egyes lapoknak azt a híret, mintha Tisza végleg vissza akarna vonulni a politikai élettől. Azt állítják, hogy Tisza továbbra is részt akar venni a politikai életben. A munkapártban is még korainak tartják a Wekerle-kormány távozását.

A szociálisták lapjukban ma kijelentik, hogy a szociáldemokrata-párt semmi körülmények között sem hajlandó olyan kormányt támogatni, amelyben azok is helyet kapnak, akik legutóbb a választójogi „csalás”-ban résztvettek. Csak oly kormány jöhet, mondják a szociálisták, amely a külpolitikában és a nemzetiségi kérdésben új irányt követ.

Károlyi Mihály gróf ma este haza érkezett. Fárhívait holnap délutánra bizalmas értekezletre hívta össze.

Bécsből jelentik: Wlassics Gyula báró főrendiházi elnök ma reggel érkezett Bécsbe és egyenesen a király tartózkodási helyére ment ki. Az uralkodó délelőtt fogadta őt kihallgatáson. Itteni mértékadó körök véleménye szerint Wlassics báró azon személyiségek közé tartozik, aki egy koncentricus kabinet megalakításánál kombinációba jöhetnek. A mostani kihallgatásnak nem volt döntő fontossága. A beavatottak több pártionkivüli, radikális és szociáldemokrata magyar politikai kihallgatását várják. Egyelőre csak Návay meghívása bizonyos. Az uralkodó most az osztrák válság megoldásával van elfoglalva. A többi magyar politikai kihallgatása a jövő hét elejére marad.

Bécsből jelentik: Itteni politikai körökben Wlassics Gyula báró mai kihallgatásával kapcsolatban komolyan beszélnek annak lehetőségéről, hogy Wekerle Sándor után ő lesz a magyar miniszterelnök. Beavatott helyen azonban a kihallgatás után arról értesültünk, hogy Wlassics Gyula báró a maga részéről nem vállalkozik a mostani időpontban kormányalakításra.

Budapestről jelentik: A miniszterelnöki szék betöltésére Wekerle távozásán esetén ma 5 államférfiut emlegetnek. Ezek Windischgrätz Lajos herceg közlemezési miniszter, Szerényi József báró kereskedelmi miniszter, Wlassics Lajos báró a főrendiház elnöke, Popovits Sándor pénzügyminiszter és Návay Gyula. Ma különösen sokat beszéltek Popovits Sándorról, aki nagy népszerűségnek örvend minden pártion és aki rokonszenves egyénisége miatt szélső pártokkal is talán könnyebben sikerül megegyezést létesítenie, mint másnak.

Bécsből jelentik: Károlyi Mihály gróf audieneciájáról a nagy nyilvánosság előtt érdemben nem nyilatkozott, de egy politikusnak, aki Károlyi Mihály gróffal utjában érintkezett, sikerült beszélgetést folytatni a gróffal az audienencia után s a beszélgetésről a politikus így nyilatkozott:

— A király nagy figyelemmel hallgatta meg Károlyit, kit az audienencia folyamán a bel- és külügyi helyzetet őszintén és leplezetlenül tárta fel az uralkodó előtt. A király tudja, hogy Magyarországon a perszonál uniónak és az ország önállóságára és függetlenségére irányuló törekvés nem egy párt töredék jelszava, hanem olyan hatalmas tábor célja, és akarata, melyet nem lehet többé figyelmen kívül hagyni. Ezért ajánlotta Károlyi a királynak, hogy csakis olyan kormány lehet meg az ország érdekeinek és képvisel-

Grey helyesli Wilson választát.

(Anglia nem zárja ki Németországot a népszövetségből.)

Londonból jelenti a Renter-ügynökség: Grey lord tegnap beszédet mondott a Westminster central hallban a Wilson-féle népszövetségi politika támogatására. Barnes munkügyi miniszter, aki a gyűlésen elnökölt, rámutatott megnyitó beszédében, hogy mindaddig nem lehet szó a népszövetségről, amíg a porosz militarizmus el nem tűnik a világ színteréről.

Grey lord azzal kezdte beszédét, hogy a gyűlés célja a kormány támogatása, a háború tárgyi vezetésében. A mai ülésünk célja annak a kifejtése — mondotta Grey — hogy azoknak a kérdéseknek a rendezésére törekszünk, melyeket Wilson olyan becsületesen fogadott öltalmába. Természetes, hogy ezekre a döntő kérdésekre annak idején maga a miniszterelnök fog megfelelni. Most minden lépést szilárdan kell tartani és semmit sem szabad elmulasztani, hogy a jó héket biztosíthassuk. Azt is meg kell gondolni, mily szörnyűség lenne, ha a békekonferencia megkezdése után rájövünk, hogy Németországban még most is a katonahatalom kezében van a vezetés és a béke művét mindig aláássák azok az emberek, akik a háborút megindították és akiknek a háborúval szemben elfogírt álláspontja sohasem változott meg.

Ezt minden áron gyökeresen kell meggyógyítani, ezért tartom Wilson választát döntőnek és érthetőnek.

Emlékszünk a birodalmi gyűlés 1917. évi júliusi határozatára. A katonai helyzet akkor Németországnak kedvezett és ennek eredménye a breszti és bukaresti békeszerződés a birodalmi gyűlés határozatának egyenesen megcsúfolása volt, melylyel akkor már célt értek. Wilson vála-

heti majd a héketárgyalásokon Magyarország jogait és védelmezheti meg ezeket, amelynek nem az a létalapja, hogy a munkapárti többséget támogatja, hanem a legszűkebb rétegek ereje. De ma még erősebben mutatkozik az a felfogás, mely a régi avult rendszerből és konzervatív irányból meríti erejét, mely a nemzetiségi és dél-szláv kérdés megoldását a munkapárti többség szája-ize szerint kezeli, mert ez a világért sem engedi, hogy a nemzetiségek olyan koncessziókat kapjanak, amelyek hirtokában veük és nem ellenségeinkel lesznek, hogy többet ne mondják, az új kormányban a nemzetiségeknek is képviselve kell lenniük.

Banda harcok szerbiai frontunk mögött.

(Német csapatok harcban a szerbekkel.)

Budapest, okt. 11. (Hivatalos.) *Olasz harctér:* A hegyi frontokon sok helyütt biztosító és felderítő csatározások.

Balkán harctér: A Skurbi folyón az olasz lovasság átkelési kísérlete tegnap is meghiúsult. *Prizrendet és Pristinát csapataink kiürítették.* A Leskovától északra levő magaslatokon német zászlóaljok szerbek ellen harcolnak. A hadsereg arcvonala mögött több helyütt bandaharcok.

Nyugati harctér: Verdun mellett ezredeink tegnap is sikeres védőharcokat vívtak. — A vezérkar főnöke.

Berlin, október 11. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti: *Délkeleti harctér:* A déli harctéren ujonnan érkezett csapataink, a Nistől délre levő vidéken szerb és francia csapatokkal állanak harci érintkezésben. — Ludendoff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, október 11. A nagyfőhadiszállás jelentése szerint az Aisne és St. Quentin közt a csapatokat tervszerűen és zavartalanul hátsó állásokba vonták vissza. A flandriai fronton meghiúsultak az ellenség támadásai. Verdun-nél osztrák-magyar csapatok *Pepelka* alezre-des vezénylete alatt különösen kitüntették magukat.

szában annyi a világosság és előrelátás, amennyi elkerülhetetlenül szükséges. Grey lord beszédében visszatartja azt a gondolatot, hogy a népszövetség a mostani szövetségesek szövetsége legyen és hogy a nemzetek bizonyos csoportjának szupremáciáját fenntartsák. *A népszövetséget a békekötésnél kell megalkotni, mert máskülönben veszedelembbe jut annak a lehetősége, hogy eszdelteiben megalkotható legyen.* A kormánynak ezért a rendelkezésére álló legkiválóbb elmék-tervét kell elfogadni, hogy ezeket a dolgokat tisztázni lehessen. Miután Grey lord a pénzügyi kérdésekről és a leszerelés kérdéséről beszélt, kijelentette, hogy Wilson több ízben kívánta, hogy a népszövetség olyan alakulás legyen, melyben Németország is helyet foglaljon.

Nem szabad ürügyet keresni Németországnak más okból való kizárására mint hogy a szövetségbe tartozó valamennyi kormánynak szabad népet kell képviselnie, amely elhatározza, hogy a szövetség céljait teljes őszinteséggel szolgálja.

Vége Grey lord így fejezte be beszédét. Lehetetlen teljes bizonyosságot kapni a felől, hogy a népszövetség, ahogyan Wilson tervezi, kizárja a bizonyosságban való reményünket és hogy magasabb fokra emeli a nemzetközi viszonyokat, mint ahogyan most vannak.

Berlinből jelentik: Hágából táviratozzák: A Daily Telegraph szerint az angol alsóház pártjának tanácskozása foglalkozott a békejegyzékkel. A liberálisok nyilatkozatai odatendálnak, hogy a békét nem szabad tovább kitolni, ha Anglia számára ez a békekötés becsületes.

Románok a monarchia keretében.

Bécsből jelentik: A képviselőház ma folytatta a sürgősségi indítványokról megkezdődött vitát. *Wittig* képviselő panaszkodott a katonaság által támogatott nagybirtokosok magatartása miatt, amelylyel az ukrán parasztokat megkárosítják, továbbá a Magyarországon lakó ukránokkal szemben követett bánásmód miatt. Az ukránok nem viselhetik el tovább a magyaroknak ezt az akadékoskodását és arra törekednek, hogy ezeket a területeket is egyesítsék az ukrán állam területeivel.

Bugassó képviselő megállapítja, hogy a románok és az olaszok az egyedüli nemzetiségek, amelyek nem akarnak elválni az államtól. A szónok elképzelhetetlennek tartja, hogy az osztrák népszövetséget felbontják és kisebb államokká alkotják, amelyek egymással viszálykodnának.

Kraft nemzetközi képviselő kijelenti, hogy a dualizmus a háború kezdete óta már csak látszólagosan volt meg. A perszonális unió is csupán formai elismerése olyan viszonyoknak, amely a valóságban nincs meg. Az elválás úgy gazdasági, mint pénzügyi téren részben már megtörtént, részben pedig folyamatban van. Nekünk — mondja a szónok — szigorú megkülönböztetést kell tennünk a magyar néppel és a magyar kormánnyal szemben. A magyar néppel szemben a legnagyobb tisztelettel kell lenni és sohasem szabad elfelejteni, hogyan fogadták gyermekeinket és hogyan gondoskodtak róluk. A magyar kormány ellenben megfojtotta közlemezésünket és hozzájárult gazdasági politikájával a balkán népeiben kitört válsághoz és a háború előidézéséhez.

Ezzel az ülés véget ért, a legközelebbi ülés október 22-én lesz

Vizbe zuhan a bukaresti gyorsvonat.

(Kétszáz halott. — Az Olt hídja leszakadt.)

A bukaresti gyorsvonatot az elmúlt éjjel óriási baleset érte. Sok ember lelta a halálát és rengeteg a sebesültek száma. Már tegnap este az a hír terjedt el Aradon, hogy felrobbantották Tárnszeverimmél a hidat és innen eredt a katasztrófa. Ma megérkezett az értesítés arról, hogy a Bukarest felől jövő gyorsvonat román földön, Piatra-Olt mellett belezuhant az Olt folyóba.

A gyorsvonat reggel nyolc óra helyett tizenkét órakor futott be a temesvári állomásra és a Piatra-Olt mellett történt katasztrófáról az egyik kalauz a következőket mondotta el:

— Az egész vonaton nincsen egyetlen ember, aki ott lett volna a szerencsétlenül járt gyorsvonaton és így csak azt mondhatom el, amit Vercsiorován hallottam német katonáktól, akiknek már némi telefoni értesüléseik voltak. Mi a szerelvényvel kora hajnalban várakoztunk Orsován a bukaresti vonatra, mert az volt a rend, hogy a bukaresti szerelvényt a németek hozták odáig s Orsován az utasok átszállottak a magyar szerelvénybe, kivételt képezett néhány közvetlen kocsi, amelyet külön átsatoltak a magyar vonathoz. A vonat azonban nem jött meg, helyette egyszerre híre terjedt a szerencsétlenségnek. Nemsokára azt a parancsot kaptuk, hogy a szerelvényt vigyük le Orsováról Vercsioróvára, hogy az onnan indulni akaró utasokat is magunkkal hozzuk. Vonatunk reggel érkezett Vercsioróvára.

— Vercsiorován hallottuk meg a német katonáktól a bukaresti gyorsvonat katasztrófájának történetét. A bukaresti gyors tegnap délután négy órakor a rendszer időben indult ki Bukarestből. Két mozdonya volt, azután következett két harmadosztályú kocsi szabadságos katonák részére. Az elsőben német, a másodikban magyar és osztrák katonák voltak. Ezek a kocsik, mint rendszeren, most is zsúfolva voltak. A kocsik folyosóján s Perronján sokkal több katona állt, mint amennyinek az egyes fülkékben hely jutott. A harmadosztályú kocsik után másodosztályúak következtek, majd első és második osztályú kocsik vegyesen.

— A vonat minden baj nélkül ért Piatra-Olt közelébe. Akkor éjfélre járt az idő. Romániában az utóbbi hetekben igen nagy esőzések voltak s ezek erősen megárasztották az Olt folyót. A víz teljesen alámosta a síneket, úgy hogy azok a híd közelében valóságban a levegőben lógtak. Alámosta azonban az ár az Olt hídjának pillérjeit is, ami nem volt nehéz dolog, mert tudvalevő, hogy a hidat annak idején felrobbantották és a vasuti közlekedés helyreállítása óta nem lehetett még újjáépíteni, hanem beérték azzal, hogy cölöpökkel alátámasztották. A gyorsvonat első mozdonyának a vezetője természetesen éjszaka nem vehette észre a veszedelmet és ráhajtott az alámostott sínekre. A mozdony az alap nélküli síneket súlyánál fogva teljesen szétnyomta és sínek nélkül szaladt rá a hídra, amely megingott s nem bírva a két erős mozdony terhét, széthullott. A két mozdony erre belezuhant a megáradt folyóba és magával rántotta a két harmadosztályú kocsit is, amelyen a katonák utaztak. A vonat többi része leszakadt és a töltésen állva maradt. Hogy a folyóban mi történt, azt senki emberfia nem tudhatja. Az első mozdony vezetőjének egy katonai szolgálatot teljesítő német katonának sikerült kievickélni a vízből és partra jutnia. Alighogy kint volt, felrobbant a

mozdony gőzkazánja. A folyóba esett emberek, akik legnagyobb részt aludtak a szerencsétlenség bekövetkezésekor, ott veszttek.

A halottak száma körülbelül kétszáz.

Igen sokan vannak sebesültek is, akik a többi kocsikban utaztak és akiket a heves lövés, ami a vonat elszakadásakor bekövetkezett a kocsik oldalaihoz vágott.

— Azok, akik szerencsésen megmenekültek, ott rekedtek Piatra-Olton és vagy visszamennek Bukarestbe, vagy pedig megvárják a forgalom helyreállítását, ami mindenesetre egy-két napig fog tartani.

Egy másik vasutas, aki szintén az orsovai gyorsvonattal érkezett meg, ezeket a kiegészítő adatokat beszélte el a nagy vasuti szerencsétlenségről:

— A két mozdonyon kívül nemszak két harmadosztályú, hanem két másodosztályú kocsi is beleesett az Oltba. Ezekben a kocsikban katonatisztek és polgári utasok utaztak. Az egyik mozdony felrobbant a kazánja és utána nyomban egy kocsinak a gáztartánya robbant fel. A kocsik ettől tüzet fogtak és ott égtek félig a vízben elmerülve. Borzalmasan világitották meg a szerencsétlenség színhelyét. A katonák és polgári utasok, akik a lezuhant kocsikból ki tudtak menekülni és akiket a víz és a tüz egyaránt fenyegetett, ott lubickoltak az Olt hideg hullámaiban. A vasutasok és a többi kocsi utasai nekiláttak a mentésnek és sikerült is egy csomó embert kiszabadítani. A halottak száma így is jóval felülhaladja a százat, a sebesülteké pedig lehet kétszer ennyi. A kifogott halottakat végigfektették a parton, a sebesülteket pedig elhelyezték az épen maradt kocsikban. Nyomban segélyvonatot kértek Krajováról és Bukarestből, amely azonban reggelig még nem érkezett meg. Hogy mennyi ember lelta halálát a szerencsétlenség folytán, azt még nem lehet pontosan megállapítani.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u.: A Vasgyáros. Este: a Páros bagyelláris. A) bérlet.

Hétfő: A névtelen asszony. B) bérlet.

Kedd: Cigánybáró. C) bérlet.

Szerda: A pacsirta. A) bérlet.

Csütörtök: A pacsirta. B) bérlet.

Péntek: A pacsirta. C) bérlet.

Szombat délután Hotel Imperial. Este: A pacsirta. A) bérlet.

* Szép asszony. Gábor Andor franciás ízü színművének felújítását L. Kís Mariska fellépése tette aktuálissá. Az egyéniségéhez minden tekintetben simuló szerepben kiváló színészi kvalitásait újból beigazolta, nemkülönben azt is, hogy tehetsége a két évi távollét alatt kifejlélt és megerősödött. Pompásan beszél játékában egy reprezentáns egyéniség eredeti elgondolása él. A nélkül, hogy alázatos másoló lenne, hűtolemcsolója az író céljainak s meglepő rutinja könnyen segíti át a legnehezebb akadályokon. Nem utolsó érdeme, hogy izlése és szépen öltözik. Az aradi színház nélkülözhetetlen és talentumos tagot nyert a művésznőben. Partnere Földes Mihály átgondolt szép alakítással lepte meg a közönséget, mely mindjohabban értékeli a fiatal színész jeles tehetségét. (Z. A.)

* Feinhals kamaraénekes nov. 3-iki hangversenyére jegyek a vigalmi adóval 20, 16, 10, 8, 6, 4, 3, 2 kor. árban Scherhág-cégnél kaphatók. Tekintettel a nagy érdeklődésre, ajánlatos a jegyeket már most megváltani.

* A színházi iroda hírei. Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz. Délután fél 4 órakor A vasgyáros. A főszerepekben Csige Böske, Szegő Lili, Kieffer, Heppesné, Lugossi, Barics. Este fél 8 órakor a Páros bagyelláris.

Kartell a közönség zsebére.

(Meghíusult a mosodások áremelési manővere.)

Megnézték már önök a pucarájból hazahozott fehérneműjüket? Bizonyára megnézték és bizonyára boszankodtak is, mert a kikeményített ingmell, a dupla gallér nem tiszta, pedig ugyancsak drágán fizetik meg a mosodából hazahozott fehérneműt.

Nemsokára még jobban fog boszankodni a közönség, mert a mosóintézetek még mindig csunyán fognak tisztítani, de legalább annál drágábban. Ma megtudtuk, hogy a mosóintézetek ismét drágítani akarnak, sőt mozgalmat indítottak, hogy kartellbe lépjenek. Ez a kartell azonban nem fog sikerülni, mert a Müller J. és fia cég nem hajlandó résztvenni benne és egyáltalán nem hajlandó az árak emelésére sem.

Érdekes körülmények között tudódott ki a közönség ellen tervezett újabb merénylet. Ma az a hír terjedt el a városban, hogy az aradi gőzmosó-intézetek hétfőn beszüntetik üzemiüket. Nem anyaghiány, vagy munkáshiány miatt, hanem azért, mert a közönség zúgolódik és bojkottra készül. Utána jártunk a dolognak és megtudtuk a következőket:

Aradon négy mosóintézet működik: a Müller J. és Fia-cég, a Kristály-gőzmosóda, Schrodtr Irén, Buttinger Teréz mosodája. A napokban a Kristály-gőzmosóintézet, amely több cégnek dolgozik, ívet köröztetett a mosóintézetek között azzal a kéréssel, hogy kötelezzék magukat az árak emelésére. A Kristály-gőzmosóda előljárt a jőpéldával és meg is szabta az új árakat. Egy ing tisztításáért 2 koronát írt be az ivbe az eddigi 1 korona 40 fillér helyett, a dupla gallér tisztításának árát 60 fillérről 70 fillérré, a kézelőt 80 fillérről egy koronára, a zsebkendőét pedig 20 fillérről 25 fillérré emelte. Az ívet egyedül a Müller-cég nem írta alá és nem töltötte ki, ezzel mintegy jelezve azt, hogy nem lép kartellbe és nem is emeli az árakat. Megjegyzendő, hogy a Müller-cég a mostani árak feléért vállal munkát.

Megtudtuk azt is, hogy a Kristály-gőzmosóda kartell-mozgalma nem fog eredménnyel járni, mert például Schrodtr Irén kijelentette az Aradi Közlöny tudósítója előtt, hogy bár csatlakozott a gőzmosóda mozgalmához, de azért ezentul is a régi árak mellett fog munkát vállalni, mert nem akarja elidegeníteni magától megrendelőit.

Érdeklődtünk az iránt is, hogy hányszor emelték fel ebben az évben az árakat a mosóintézetek? Megtudtuk, hogy ebben az évben már eddig kétszer stájeroltak. Legelőször a tavasszal emelték tíz fillérral az árakat, amikor a gázmizériák megszűntek s a mosóintézetek tulajdonosai munkásaik bérét is kénytelenek voltak emelni. A közönség belenyugodott a tíz filléres áremelésbe. Másodszor augusztusban drágult meg újabb tíz fillérral a fehérnemű tisztítás. A mosóintézetek azzal indokolták a drágítást, hogy a munkabéreket ismét emelni kellett.

Most már harmadszor akarnak drágítani a pucarájosok, de ebbe már nem fog belenyugodni a közönség. Egyes mosóintézetek már most is egy koronát kérnek kézelő tisztításáért. A közönség a legnagyobb felháborodással fogadja ezt a merényletet. Az elegáns urak inkább arra szánják magukat, hogy egyáltalán nem viselnek kézelőt, de nem hajlandók a tisztításért egy koronát fizetni és még tetejébe piszkos kézelőt kapjanak baba. Felhívjuk erre a merényletre az árvizsgáló bizottság figyelmét.

Másfél éve lopják a közélémezési vállalat áruait.

(Tizenkét kocsis bünszövetkezte. — A ségai korcsmáros bosszúja.)

Már több ízben tettek feljelentést az aradi kereskedők, hogy áruikat, amit az állomásról fuvaroztattak be raktáraikba, ismeretlen tettek megdézsmálják. A följelentési akták annyira összegyűltek, hogy a rendőrség eltökélte, hogy bármi módon is, nyomára jön a rejtélyes tolvajoknak.

A közélémezési vállalat szállítója egy alkalmossal tetten érte a fuvarosait, amint a vállalat részére befuvarozott cukros ládákat feltörték és tartalmát elakarták vinni. Szigorúan megdorgálta embereit, egyeseket pedig el is bocsájott a szolgálatból.

Pár nap múlva az események után egy ségai korcsmáros állított be a szállító irodájába és erélyesen kikelt az ellen, hogy a szállító fuvarosait elbocsájotta, akik neki törzsvendégei és így neki tettemes kárt okozott az által, mert azok kimaradtak a kocsmájából. Ebből a fura és első pillaratra érthetetlen fellépésből nagy szóváltás támadt a két ember között, a melynek végén a korcsmáros dühösen eltávozott.

A mult héten egy névtelen följelentés érkezett Lócs Rezső helyettes polgármesterhez, amelyben a följelentő elmondja, hogy a közélémezési vállalat cukor, liszt, burgonya stb. készleteit állandóan lopkodják. A tolvajok a szállító fuvarosait, akik gazdájukkal egyetemben végzik munkájukat.

A helyettes polgármester azonnal vizsgálatot rendelt el, amelynek eredményeképpen

a rendőri nyomozás kiderítette, hogy a névtelen följelentés írója a ségai korcsmáros, akivel a nyomozó-detektív íráspróbát eszközölt. A korcsmáros először mindent tagadott, de a bizonyítékok sulya alatt megtört és türelmes vallomást tett.

— Igen is én irtam a levelet! — mondotta elkeseredetten. Azért irtam, mert a szállító elbocsájotta az én legjobb vendégeimet.

A korcsmáros ezután elmondta, hogy a kocsisok állandóan megdézsmálták nem csak a közélémezési vállalat, hanem a kereskedők áruait is és azt mind ő hozzá hozták, amiért italt és jó vacsorákat adott nekik. Ha cukorra vagy lisztre szüksége volt, csak a fuvarosoknak szólt és már volt is minden amennyi csak kellett.

A vizsgálat során tizenkét kocsis ellen indítottak eljárást, akik bevallották, hogy már több mint egy és fél éve üzik ezt a mesterséget. A lopott árukat minden esetben a korcsmárosnak adták át. Ezzel egyenlítették ki számlájukat. Panaszkodtak, hogy többször volt szükségük élelmi cikkekre maguknak is és ilyenkor 5-6-szoros áron voltak kénytelenek az általuk lopott dolgokat vissza vásárolni.

A kocsisok és a korcsmáros egészen szervezetként működtek, amelynek szálai még a vidékre is kinyultak. A nyomozás még ezideig nem nyert befejezést. Hétfőn lesznek ebben az ügyben újabb tanuvallomások és kihallgatások.

Braniste Valér kiszabadult a vizsgálati fogságból. Braniste Valért, a Lugoson megjelenő Drapelul című románnyelvű napilap főszerkesztőjét nyolc hónappal ezelőtt a katonai hatóság rendeletére letartóztatták azzal az indokolással, hogy összeköttetésben áll egy házaárulás gyanúja miatt letartóztatott magyarországi románval. Bár Braniste váltig bizonyította, hogy nincs összeköttetése letartóztatott honfitársaival, a szegedi katonai foglázba vitték. Kiszabadítása érdekében honfitársai, sőt kerülete kormánypárti képviselője is több ízben és több helyütt eljár. De hosszú ideig eredménytelenül. Most azonban, úgy látszik, véget ért az ellene lefolytatott vizsgálat és Branistét váratlanul szabadlábra helyezték. Pénteken érkezett Lugosra, ahol nagy örömmel fogadták.

Postapalota és utcanyitás.

(A város nem támogatja a telekspekulációt.)

Az új posta-palota létesítésével kapcsolatban ma levelet kaptunk egyik olvasónktól, aki érdekes szempontot vet felszínre. A levél írója felveti azt az eszmét, nem lenne-e célszerűbb, ha az új posta-palotát a Kölcsey-utcai és Andrássy-tér között megnyitandó új utcában építenék fel. Ebben az esetben a posta-palota a város szívébe kerülne, a palota környékén pezsgő élet lenne, üzletek nyílnának és az Andrássy-téri kereskedők helyzete is megjavulna.

A levélben felvetett eszme mindenestre érdekes, de nem hisszük, hogy megvalósulna, mert a posta igazgatósága már talált az új palota részére megfelelő telket és nem hajlandó a telek-spekulánsok kénye-kedvének magát alávetni.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Nachtnébel Ödön városi főmérnököt, akinél érdeklődött az új utcanyitás iránt. A főmérnök ezeket mondotta:

— Tudott dolog, hogy Szabó Albert kereskedő megvásárolta az Andrássy-tér háza mögött fekvő telkeket és az a terve, hogy utcát nyit, amely a Kölcsey-utcat összeköti az Andrássy-térrel. Már el is készítette az utcanyitás tervét egy bazárszerű épülettel kombinációban. Hogy mikor nyílik meg az új utca, az bizonytalan. Különböző is az egész nem egyéb pénzkérdésnél, mert a telektulajdonosnak kell viselnie az összes terheket. A város semmiféle támogatásban nem részesíthet magáncélokot szolgáló utcanyitást, amely a telkek értékének emelésére szolgál. Ezt a város törvényhatósága mondotta ki azzal a határozattal, hogy magánosok által nyitandó új utcákba nem vezetett be a vízvezeték és a világítást, sőt nem is kövezteti az ilyen utcákat. A város törvényhatóságát az az intenció vezette, hogy a telekspekulánsok viseljenek minden terhet, ha már telkeik értékét mesterségesen felemelték.

Arra a kérdésre, hogy az új utcanyitással kapcsolatban megoldható-e az új posta-palota létesítésének kérdése, a főmérnök így válaszolt:

— Nem hiszem, hogy a posta-igazgatóság belemenne ilyen megoldásba. Úgy tudom, hogy az igazgatóság kiküldöttjei már találtak megfelelő telket és már alkudoznak is rá.

TÖBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetéseivel.

TÖRVÉNYSZÉK.

Megszűnik az osztrák törvény Erdélyben.

(Készül az új kereskedelmi törvény.)

Kereskedelmi életünknek törvényeit legutoljára az 1875. évi XXXVIII. törvény cikk alapította meg. Az ország iparának és kereskedelmének rohamos fejlődése azonban napról napra új problémák elé állítja polgári bíróságainkat, úgy hogy a negyven év alatt felgyülemlett új jogesetek arra készítették az igazságügyi minisztert, hogy a kereskedelmi jogi törvényt előkészítő bizottságot szervezzen. Az Igazságügyi Közlöny július 12. száma legfelsőbb elhatározásból erre vonatkozólag rendeletet közölt, mely már az új kereskedelmi törvényt előkészítő bizottság megszervezéséről szól.

A bizottság eddigi munkájáról illetékes heien a következő tájékoztatást adták: Az új kereskedelmi törvény előkészítésével Thüring Lajos dr. kuriai tanácselnök kapott megbízást. Az új törvényre vonatkozólag eddig a következő részlettervek készültek el. A szövetségi törvényt Nagy Ferenc egyetemi tanár, a biztosítási jogot Beck Hugó kuriai tanácselnök a részvénytársasági jogot Kuné Ödön kolozsvári egyetemi tanár és az ügynökök jogviszonyát rendező törvényjavaslat tervezetét Baumgarten Nándor közigazgatási bíró készítette el. Mindezek a javaslatok bírók, ügyvédek és kereskedelmi érdekeltségek bevonásával megalakuló törvényelőkészítő bizottság elé kerülnek és az így megállapított törvényszöveg lesz az új kereskedelmi törvény alapja.

Az új kereskedelmi törvénnyel kapcsolatban, de főleg a parlament sürgető állásfoglalást a personális unió ügyében a polgári törvénykönyvünk életbeléptetését is aktuálissá teszi. A polgári törvénykönyvre vonatkozó javaslatot Balogh Jenő volt igazságügyi miniszter közvetlenül a háború kitörése előtt terjesztette be a képviselőház igazságügyi bizottságára. De a javaslat tárgyalása a háboru

részében, így Erdélyben és Fiumében még az osztrák polgári törvénykönyv alapján itélkeznek, szükséges, hogy a personál unióval kapcsolatos új helyzetben az eddigi jogbizonytalanság is megszűnjön, mert egyöntetű kívánsága az ország jogászvilágának, hogy az egész országban egységes törvénykönyv alapján itélkezzenek. A kereskedelmi törvény és a polgári törvénykönyv a békére való átmenetnek legsürgősebb igazságügyi problémái közé tartoznak és rövid időn belül alkalmazkodva a nagy átalakulásokhoz, alapvetően megformálatnak.

§ Gyilkosságért és kilencvenegy büncselekedetért halálra ítelt katoná. A nagyváradi színházban, előadás közben fogták el Gyarmati Imrét, először a 37-esekhez Belgrádba irányították, de megszökött a szabadkai állomáson. Azután hosszabb ideig rablásból élt nagyuri módon Szegeden és Temesváron. Mazon meggyilkolt egy gazdag hagymakereskedőt. Szegeden fogták el újra, de Temesvárra menet megvasalt kézzel kiugrott a robogó vonatból s csak akkor halottak újra róla, mikor Nagybecskereken kifosztott egy ékszerüzletet, honnan körülbelül 400.000 korona értéket vitt el s több más nagy stilu betörést követett el. Az óbecsei csendőrök fogták el végül s tegnap tárgyalta le ügyét a temesvári katonai bíróság Kovács százados hadbíró elnöke alatt. — A hadbíró Gyarmati Imrét gyilkosság, rablás és más 91 büntény miatt golyó általi halálra ítélte. Gyarmati enyhítésért felebbezett.

— Árdragító kofák. Ma délelőtt két kofa asszony fölött mondott ítéletet Weil Károly dr. kihágási bíró. Azzal voltak vádolva, hogy 10 óra előtt összevásárolták a libákat a piacon és jóval magasabban a maximális árnál árusították. A kihágási bíróság a két kofaasszonyt, Kohár Pálnét és Kusz Mameelnét egyenként 15 napi elzárásra és 200 korona pénzbírságra ítélte. Az asszonyok felebbeztek az elzárásról és pénzbírságról.

HIREK.

Aradi vállalkozó elköltözése.

(Hajcsa a lakásért.)

A legközelebbi napokban végleg elköltözik Aradról Kemény Manó utépítő vállalkozó, aki Budapesten telepedik le. Kemény Manó Ungmegyében nagyobb erdőt vásárolt és fakitermelésére a Fabank bevonásával részvénytársaságot alakított. A több milliós vállalat központi irodája Budapesten, a Fabank helyiségekben lesz. A fakitermelő vállalatot Kemény Manó és a Fabank egyik megbízottja fogja vezetni. Értesülésünk szerint a vállalkozásban részes a Kemény Testvérek nagyszalontal cég is.

Kemény Manó elköltözése ma került nyilvánosságra. Mint jellemző tünetet említjük meg, hogy az elviselhetetlen lakáshiányban valóságos offenzíva indult meg Kemény Manónak lakása ellen, amely a Batthyány- és Salac-utcák sarkán levő Solymosi-házban van. A reflektánsok egész hadosztálya jelentkezett a Lakáshivatalban és bejelentette igényét a megüresedő lakásra. A reflektánsok közül Székely Albert, a Közgazdasági Bank igazgatója lett a szerencsés győztes. A Lakáshivatal neki ítélte oda a lakást, amely nemskára megüresedik. Székely igazgató, aki már többször kért lakást a Lakáshivaltól, most végre megfelelő lakáshoz jutott, amit egy nagyarányú erdővásárlásnak köszönhet.

— A főispán utazása. Barabás Béla főispán holnap utazik Budapestre, ahol a város és a munkásság ügyében jár el illetékes helyeken. A főispán 8-10 napig tartózkodik a fővárosban.

— Zágrábban megalakult a délszláv nemzeti tanács. Zágrábból jelentik: Zágrábban szerdán alakult meg a délszláv nemzeti tanács. Előzetesen hosszabb tanácskozások voltak a szabor pártjai között, amelyben a szerb-horvát koalíció is résztvett. Az alakuláson résztvettek a szlovének, dalmátok és a bosnyákok is. Kimondták, hogy a Narodno Viece — a hogy horvátul elkeresztelték az alakulást — állandó érintkezést tart felem a prágai nemzeti tanáccsal.

Magyarország teljes függetlenségéért. A törvényhatóságok állásfoglalásra készülnek a perszonál unió kérdésében. Pozsonyvármegye után Nagyvárad mondotta ki, hogy a magyar közvélemény elérkezettnek látja az időt, amikor meg kell végre valósítani az ország függetlenítését. Ilyen célú indítvány kerül Temesvármegye hétfői közgyűlése elé. Az indítványt Fábry Géza kevevárai főszolgabíró, törvényhatósági bizottsági tagja adta be és abban Magyarország teljes függetlensége mellett foglal állást. Az indítvány így szól:

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Az 1886. évi XXI. t.-c. 50. paragrafusának 6. cikkének értelmében — kérve a közszeméltre tételt, vagy a tárgysorozatba való felvétele, — a következő önálló indítványt teszem:

„Mondja ki Temesvármegye törvényhatósági bizottsága, hogy a kölcsönös megegyezés és megértésen alapuló béke mielőbbi létrehozása érdekében felrattilag fordul a kormányhoz s hogy a megvalósításra megérett és a békeszerződésben megteremtendő népek szövetségében Magyarországnak teljes függetlenségét, mint a világ béke egyik hathatós garanciáját elérni kívánja.

Ezen feliratának hasonló szellemében való támogatására az összes törvényhatóságokat megkereseli.

— Kötöttetés. A király dr. Kelemen Oáhor nyugalmazott főhadnagyot, aradi ügyvédet a signum laudis-szal tüntette ki.

Névmagyarosítás. Dragomár Gyula, ugy a maga, mint Gyula és Mariska nevű gyermekeinek nevét belügyminiszteri engedéllyel magyarosította.

— Őfelsége a béke kapuink előtt áll... A „száz nap” előtt volt, mikor Napoleon megszóltotta Elba szigetéről. A francia kormány hivatalos sajtóirodája az eseményről ezt a komünikét adta ki: „A korzikal szörnyetegnek sikerült megszökni fogságából. Aggodalomra semmi ok sincs, a bitorló nem fogja lábát francia földre tenni” Három nappal később így jelentette be Napoleon partraszállását a hivatalos: „Bonaparte Marseillebe érkezett. Előnyomulásra nincs semmi kilátása.” Ötödik nap: „Napoleont seregei élén Lyonban lelkes ünneppel fogadták.” Egy hét múlva: „Őfelsége a császár Páris kapui előtt áll...” Ezt a történetet az a berlini hír juttatja eszünkbe, hogy a nagynémetek lapjából, a vértől csepegő „Deutsche Tageszeitung”-ból a cenzura törölte a háborúra uszító cikkeket. Talán ugyanaz a cenzor, aki ezelőtt két héttel hadiérdekbe ütközönek találta azt a vakmerő állítást, hogy a háborúnál kívánatosabb dolog és Wilsonnál nagyobb csirkefogó is van a világon.

— A textil-gyár új igazgatója. Az aradi Hungária textil-gyár eddigi műszaki igazgatója Jap D'Her bejelentette a gyár igazgatóságának, hogy megválna állásától. Az igazgatóság a bejelentést tudomásul vette. D'Her igazgató november hó elsején végleg távozik Aradról. Utódja Spoerri Henrik lesz, aki már megérkezett Aradra és átvette a gyár műszaki igazgatását. Az új műszaki igazgató a háboru elején Lodzban, az ottani Poznanszki textilgyár igazgatója volt. Amikor az első lodzi csatában a németek megverték az oroszokat, a visszavonuló orosz csapatok felgyújtották a gyárat és a gyár másik igazgatóját megölték. Spoerri, aki svájci ember, nagynehezen menekült a felélt városból. A háboru alatt Bécsben tartózkodott. Az új igazgató kiváló szakember hírében áll.

— Demokraták és hercegek. A vajudó, forrongó világalakulásnak valami sajátos, közös szimptomája van: a demokrácia és a hercegek. Hercegek nélkül nem tud megszületni a demokrácia. Németországban Miksa badeni herceg hozza a megújítást, Magyarországon Windischgrätz herceget favorizálják miniszterelnököknek, Ausztriában pedig Lobkowitz herceget emlegetik. Szinte egyenruhában jár majd az új demokrácia világ: a hercegek uniformisában. A francia forradalom demokráciája „polgáriársnak” szólította a hatalom urait, a most születő megújításnak a „főmaggasságu herceget” kell megszöknie.

— Halálozások. Abally Alicie a női kereskedelmi iskola felső osztályának növendéke, Abally Gyula nyug. földmiv. miniszteri főszámtanácsos leánya, életének 20-ik tavaszán spanyolnáthában ma elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a felső temető halottas házából.

Abraham Gusztáv múlt hó 29-én 30 éves korában Mácsán elhunyt. Temetése szeptember 30-án volt nagy részvét mellett az ugyanottani temetőben. Halálát neje és két leánykája gyászolja.

Weinberger Károly, özvegy Weinberger Morné fia 22 éves korában spanyolbetegség-következtében meghalt. Vasárnap délelőtt 11 órakor temetik Vörösmarthy-utca 7. számú házból.

— Megölte a villamos áram. Müller Gyula villanyszerelő nemrég került haza orosz fogságból Aradra, ahol egy hónapi szabadságát a villanygyárban akarta eltölteni. A gyár igazgatósága ma reggel elküldötte Müllert, hogy sz. Jen fel egy mellékvezetékét a Sina-utcai kórházzal szemben. A villanyszerelő igyekezett is eleget tenni az utasításnak. Kiment a jelzett helyre és egy kötél létrán igyekezett a fővezeték oszlopán feljutni a vezeték elágazási pontjához. Amikor fölért, a kötél létra megingott, a kalapja leesett és a csupaszon maradt homloka a fővezetékhez ért, amely 2000 voltos árammal működik. Az áram azonnal végzett vele. A tömeg, amely az esetnek szemtanúja volt, rémülve oszlott szét. Egyesek telefonáltak a rendőrségre, ahol Szilágyi László dr. inspekciós rendőrtiszt telefonon utasította a villanygyárat, hogy az üzemet szüntesse be, majd pedig kiment a helyszínre, ahol Tisch Mór dr. főorvos és dr. Auszterveil László kórházi orvos már megiették az élészési kísérleteket, azonban eredmény nélkül. — Müller temetéséről a katonaság gondoskodik.

— A textilgyári sztrájk. Az Aradi Közlöny már közölte, hogy az aradi textilgyár igazgatósága és a munkásszövetség között a munkások ügyében előzetes tárgyalások megindultak. Megkérdeztük ma Lordt Emánuel, a textilgyár igazgatóját, aki a tárgyalásokra vonatkozólag a következőket mondotta: A textilgyári munkások szövetsége a napokban felkért bennünket, hogy rendezzük a munkások és az igazgatóság között fennálló differenciákat, melyek oly csekélyek, hogy figyelembe alig vehetők. Sajnálattal vette a tudomásul a gyár igazgatóságával szemben elkövetett sérelmet, ami a sztrájkba lépő munkások erőszakos magaviseletében nyilvánult meg. Megegyezés esetén garanciát vállalnak, hogy a jövőben ez nem fordul elő. Mi erre vissza írtunk, hogy közlésüket tudomásul vettük és a tárgyalás elől, melynek előfeltétele a fegyelem helyreállítása, nem zárkozik el annál kevésbé, mivel a kizárásnak oka nem a munkabér emelésre irányuló kérelem volt, hanem az agresszív fellépés, mely a fegyelem súlyos megsértését vonta maga után. — Választ ez ideig nem kaptunk a szövetségtől. Ellenben az ügy sürgős volta miatt Green Nándor főkapitány elrendelte a hatósági békéltető tárgyalást, amely valószínűleg kedden lesz.

— Zilahy Gyuláné temetése. A napokban temették el nagy részvét mellett Zilahy-Singhoffner Vilma, az aradi színház volt primadonnáját. Az aradi színtársulatot Szendrey Mihály igazgató képviselte a temetésen, amelynek egy megrázó momentumáról értesülünk. A mélyen sujtott férj, Zilahy Gyula a szomorú eseményről nem tudta értesíteni az olasz harctéren küzdő két fiát. Az egyik fia, Zilahy Pál hadnagy éppen uton volt szabadságon. — Bécsben egy kávéházban magyar lapot kért és ebből értesült anyja haláláról. Nyomban vonatra ült és megérkezve Budapestre, egyenesen a temetőbe hajtatott, ahová akkor érkezett meg, amikor édesanyja földi maradványait a sirba bocsájtották.

— A spanyolnátha terjedése Aradon. Dr. Hecht Arnold városi tiszteletbeli főorvos az Aradi Közlöny mai számában úgy nyilatkozott, hogy a spanyol-betegség még nem érte el kúminációját. Dr. Hecht nyilatkozatát a szomorú valóság igazolja. A mai napon újabb megbetegedések, sőt halálozások történtek. A Martagyár munkásai közül tömegesen betegedtek meg és a külvárosokban egyre jobban dúl-höng a járvány. Dr. Tisch Mór városi tiszt főorvos holnap délután 5 órára összehívta az egészségügyi bizottságot és be fog számolni a helyzetről. A bizottság előreláthatólag úgy fog határozni, hogy az összes iskolák továbbra is zárva maradnak. Nem is lehet más a bizottság határozata, annál is inkább, mert az iskolák növendékeinek nagyrésze haza utazott és nem ianások a tanulókat hiába Aradra csábítani.

— „A legkedvezőbb időpont.” A Pester Lloyd mai számában, a nyílttér feltűnő helvén rendkívül érdekes és a mostani időkre valóban jellemző hirdetés látott napvilágot. A hirdetés hatalmas betűi a következőket adják a világ tudtára:

„!A legkedvezőbb időpont!!” A legkedvezőbb pénzbefektetési — Vásároljon cseh négyszázalékos és négy és fél százalékos állami kölcsönkötvényeket. Vásároljon ingatlanokat Prágában. Vásároljon cseh iparvállalati részvényeket (Prága.) Levéiben érdeklődések „biztos nyereség” jellege alatt Prágába küldendők.

Igy szól a hirdetés, amely gondolkodóba ejthet mindenkit. Azt szokás mondani, hogy az üzleti élet érzi meg a politikai időjárás legcsekélyebb változatait is legeelőször. A nagy változásokat mindig az üzleti élet hullámválása kíséri és ha nem ismernénk olyan jól a mai helyzetet, akkor is érdeklődéssel olvasnánk ezt a hirdetést, mert hiszen nem véletlen, hogy a prágai és nem a bécsi hírzakat megpapirokat ajánlják eladásra.

— Megöriit katoná lövöldözése a főúton. Ma a déli órákban nagy izgalmat okozott egy 45 éves népfelkelő viselkedése, aki az Andrassy-téren Manlicherrel haladt a piaci sátrak között, majd pedig fegyverét válláról lekapva, az épületeken levő galambokra kezdett lövöldözni. Már a harmadik lövésre készült, amelyet letérdelve akart megtenni, amikor a lövések hallatára összegyűlt nézők közül kivált

Leitersdorfer önkéntes, a katonarendőrség zsoldos tagja, aki oda ugrott a népfelkelőhöz, fegyverét kicsavarta kezéből, összekötözte egy fegyverszíjjal, majd pedig két tiszt segítségével a katonarendőrségre kísérte, ahol

megállapították, hogy a lövöldöző katona ideg sokkos. A megmotozásnál egy Balkay József névre szóló katona-igazolványt és 120 éles töltényt találtak nála. A szerencsétlen embert a kórházba szállították.

„Állami integritásunk nem feltétlenül intakt.”

(Wekerle a koncentrációról és a personális unióról)

Budapestről jelentik: A 48-as alkotmány-párt végrehajtó bizottsága ma este értekezletet tartott, amelyen Wekerle Sándor miniszter elnök hosszabb beszédben ismertette a helyzetet. Beszédében megemlítette, hogy Wilson nem ugyan nekünk, hanem Németországnak megadta a választ. Most arról van szó, hogy erre a válasza minő jegyzék adassék Németország részéről. Ebben a kérdésben bizonyos együttes eljárást kell követnünk Németországgal, mert a Wilson-féle jegyzékben nemcsak Németországtól, hanem általában a központi hatalmaktól kívánják, hogy a megszállott területeket irtítsák ki. A külpolitikai helyzettel kapcsolatos a béke kötés kérdése és Magyarországnak ezen békekötés alkalmával való képviseltetése. A béke feltételeire nézve megállapodás jött létre Németországgal, hogy közösen fogjuk kidolgozni minden eshetőségre a köntendő béke feltételeit. Ezek a pontozatok most vannak kidolgozás alatt. Nekünk gondoskodnunk kell aziránt, hogy nemcsak a béketárgyalásoknál, érvényesülő elveket állapítsunk meg, hanem, hogy

a béketárgyalásokon Magyarország közvetlenül legyen képviselve.

Természetesen ez nem oly értelemben veendő, hogy Magyarország külön kösse meg a békeszerződést. De azt igenis megkívánhatjuk és arról gondoskodni is kell, hogy Magyarország érdekeit a béke megkötésénél megfelelő magyar államférfi közvetlenül képviselje és védje.

— A mi helyzetünk — folytatta Wekerle — Ausztriával szemben lényegesen megváltozott. Itten ma már befejezett tényekkel állunk szemben. A délszláv kérdésben a mi álláspontunk az volt, hogy

mi nem ellenezük Dalmáciának Horvátországgal való egyesítését.

Bosznia-Hercegovinát illetőleg azt az álláspontot foglaltuk el, hogy Bosznia-Hercegovinának saját elhatározásától tétessék függővé, hogy hová, Horvátországhoz, vagy hozzánk csatolassék. A béketárgyalásoknál a nemzetiségi kérdést illetőleg azt az álláspontot foglaltuk el, hogy általános elvek állapíttassanak meg és pedig ezek az általános elvek a nemzetközi jogként állapíttassanak meg, úgy, hogy azok ezután alkalmazást nyerjenek ne csak mindünk, hanem az entente országokban is. Reméljük, hogy ezen álláspontunkat sikerülni fog érvényesítenünk, ha a Wilson-féle jegyzék és az ahhoz fűzött beszédek azok szelleme szerint magyaráztatnak. Ami a cseheknek a tót megyékre vonatkozólag emelt kívánságait illeti, több tót megye már is állást foglalt ebben a kérdésben és több jelenség van arra, hogy az ott lakó széles néprétegek minden hatósági beavatkozástól menten

tiltakozni akarnak a Csehország-hoz való csatolás ellen.

... hogy Ausztriában egészen a föderalizmusra tértek át. Csehország egész föderaliztikus alapon akar különválni és külön országot alkotni. Fájdalom, semmi biztosítékunk sincs aziránt, hogy ezeknek a cseh törekvéseknek mit állják. Azt merem mondani, hogy az osztrák állam talánának nincs ereje, hogy ezekkel a törekvésekkel szembe szálljon

Azok az ígéretek, amelyeket annak idején nyertünk, hogy Ausztriában a büntető törvények akként fognak kiegészíttetni, hogy a magyar állam integritása ellen irányuló cselekmények büntetőjogilag lesznek üldözhetőek, ma már szóba sem kerülnek. Mi konstatáljuk, hogy nem azzal az Ausztriával állunk szemben, amellyel a múltban egyességeket kötöttünk. Ugyanez áll a gazdasági közösségre nézve is.

gazdasági közösséget és az Ausztriával való egész viszonyunkat illetőleg arra kell törekednünk, hogy

saját nemzeti érdekeinknek, deke, gazdasági és védelmi érdekeinknek független rendezését biztosítsuk a magunk részére.

A personális unió gyűjtő neve alá szokás ezt a törekvést foglalni. Ez azonban nem precíz meghatározás. A personális unió fogalmát a közjogban is sokféleképp magyarázzák. Ausztriához való viszonyunkat is némelyek personális uniónak, mások reáluniónak tartják. Én tehát oda konkludálok, hogy ezen kifejezés használata mellett talán mondhatjuk azt, hogy

a saját politikai, gazdasági és védelmi érdekeink hatályos érvényesítése képezi a törekvéseket.

Ez a törekvés átment a magyar köztudatba. Ezt erősíteni nem kell, mert ez benne él minden magyar embernek az érületében. Én csak attól óvnék, hogy ezt nagyon élére állítsuk, ezt nem tartanám politikusként, ezek a békekötésnél kétségtelenül gyengítenének bennünket. Kétségtelen azonban, hogy ez olyan irány, amelyet érvényesítenünk kell. Miután pedig látjuk, hogy ezt az irányt érvényesítenünk kell, minékünk már most munkához kell kezdenünk. Meg kell tennünk az előkészületeket és a tanulmányokat arra, hogy a jövőben miként rendezzük a viszonyunkat, de senki se higgye, hogy a változás máról-holnapra történik.

Elsősorban országunk integritásának változatlan fenntartása a célunk.

De másodsorban, ha gazdasági viszonyaink rendezni akarjuk, akkor a tengeri összeköttetésünk biztosítása is feltétlenül feladatunk.

— Mikor azt látjuk, hogy itt állami integritásunk sem áll olyan feltétlenül intakt formában előttünk a jövőre nézve, amikor azt látjuk, hogy egészen új alakulatokkal állunk szemben, akkor mellőzhetetlenül szükség lenne arra, hogy minden erőt egyesítsünk. Ez a körülmény vetette fel azt az ideát, hogy a személyes ellentétek kiküszöbölésével

a különböző politikai pártok tömörüljenek legakább a béke megkötéséig.

—Ezután sajnálattal konstatálja, hogy ennek átérzése még nem ment át a köztudatba. bizonyos személyi differenciák szétválasztó momentumot képeznek, úgy, hogy a koncentráció iránt nincs valami nagy bizalma. Ezután elmondja, hogy amikor felmerült a koncentrációnak gondolata, azt hitte, hogy az ő személye akadályozza az egyesülésnek és ezért kijelentette a pártvezérekkel szemben, hogy ha az ő személye akadályozza a koncentrációnak, állásához nem ragaszkodik. Így nyilatkozott az uralkodó előtt is. A helyzet ebben a stádiumban van. Kérte az uralkodót, tegyen kísérletet oly államférfikkal, akik a közbizalomnak inkább lehetnek letéteményesei, mint ő. Ezen javaslata annyiban elfogadásra talált, hogy ilyen egyéneket a felség kihallgatáson fogadják. Akkor Wlassics Gyula bárót ajánlottam, aki ma volt kihallgatáson. Hogy minő eredményre vezet ez a kísérlet, nem tudom.

A miniszterelnök fejtegetéseit élénk eszmecsere követte és ezután az értekezlet véget ért

Az excellenciás szociálisták fizetése.

(A német államtitkárok jövedelme.)

Német miniszternek, vagy államtitkárnak lenni nem épen utolsó dolog. Már ami a fizetést illeti. A felelősséget, melyet most magukra vállaltak, nem irigyeljük tőlük; különösen az új szociálista államtitkároktól, akik egyszerre nagy méltósághoz és rangos fizetéshez jutottak. A német kormány még lakásról is gondoskodik a számukra és pedig — természetbeni lakásról, amely gondosság a berlini lakásmizériát tekintve, nem is épen megvetendő dolog. Scheidemann és Dávid urak a német demokrácia uttörői meg lehetnek elégedve a karrierjükkel, melyet a világháborúnak köszönhetnek. Nemzetük bizonyára sokkal többet vár tőlük a jelen pillanatban, sem hogy meg ne érdemelnék a fizetésüket s ha Németország politikáját demokratikus irányba tudják terelni, talán még a német junkerek sem fogják sajnálni tőlük a — lakáspénzüket. Mert a béke alighanem attól függ, hogy az új szociálista államtitkárok hogyan végzik el ezt a rájuk bízott nagy feladatot.

Az új resszort-államtitkárok fizetése 80.000 márka, melyhez 14.000 márka reprezentációs költség járul; csupán a külügyi államtitkárnak van igénye 6000 márka fizetési többlet-rez. Ilyen formán a német külügyek vezetőjének kerek 100.000 márka a jövedelme. — Koronákba nem is merjük ezt átszámítani, nehogy a monarchia külügyminisztere és a resszort miniszterek fizetésemelést kérjenek.

Ehhez járul a szabad lakás, amelynek fejében az újonnan kinevezett államtitkárok 20.000 márka lakáspénzt kapnak. Lényegesen kevesebb fizetése van a porosz miniszterium elnökének, nemkülönben a birodalmi kancellár helyettesének, kik kénytelenek 36.000 márka fizetéssel s 18.000 márka reprezentációs költségből nyomorogni.

A MOZI.

* „A testőr” filmpremierje az Urániában. (Gombaszögi Frida és Rátkay Márton vendégszereplése.) A vasuti szállítási mizériák miatt csütörtök helyett pénteken mutatta be az Uránia-színház Molnár Ferenc bájos és szellemes vigjátékát: A testört. Nagyszámu, előkező közönséget vonzott az Urániába Molnár Ferenc vigjátéka, amely filmen még kedvesebb, mint amilyen a színpadi előadása volt. A főszerepben a magyar művésznek egyik legtehetségesebbikét és legszebbikét: Gombaszögi Fridát láttuk. A közönség, amely színléte megtöltötte a színház nézőterét, ünnepelte és élvezte a nagy művész finom, kifejező játékát. A testör továbbra is műsoron marad az Urániában. Jegyek előre válthatók a nappali pénztárnál.

* Nordisk-dráma Mia May-jal az Apollóban. Pénteken a Nordisk-filmgyár legújabb slágerét: A jóslat-ot mutatta be az Apolló-színház. Mia May-jal a főszerepben. A jóslat egy szerelmes, melegsívű leány tragédiáját hozza elénk. Jana, a kis hollandi falu szépsége egyszer elmegy a jósnőhöz, aki megjósolja neki, hogy az ötös szám végzettszerűen fogja kísérni egész életén át. Jana nem hisz a jóslásnak, később azonban meg kell győződnie arról, hogy a jósnő igazat mondott. Az ötös számmal kapcsolatosan egymásután zudulnak rá a keserves megpróbáltatások s amikor azt hiszi, hogy szerelmében csalódott s öngyilkos lesz: öt perc múlva jelenik meg a férfi, akiről azt hitte, hogy elhagyta örökre. A drámai mélységekben gazdag, művészlesen megírt és gazdagon kiállított kép még szombaton és vasárnap kerül vetítésre az Apollóban.

LEGUJABB.

Wilson elzárkózott a háborus uszítóktól.

Berlin. A német válaszigyzék elküldése ma estére volt jelezve, azonban késedelmet szenvedett, mert ma este a négy új államtitkár elé terjesztették jóváhagyás végett. Holnap délelőtt 11 órakor a szövetségtanács külügyi bizottsága összeül, hogy megvitassa a jegyzéket, amelyet a holnapi ülés folyamán közzétesznek. Már ma mondható, hogy a német kormány a Wilson-féle békefeltételek elfogadását a maga részéről feltételektől teszi függővé, a melyek különösen a kiűrités kérdésére vonatkoznak. A német jegyzék, amely állítólag igen rövid, a tárgyalás helyéül Brüsszelt indítványozza.

Berlin. Jól értesült helyről jelentik, hogy Ludendorff tényleg le akart mondani, de kivánsága illetékes helyről erélyes visszautasításban részesült.

Koppenhága. Washingtoni táviratok szerint Wilson nyilvános beszédben fog válaszolni Németország válaszigyzékére.

Hága. Hiteles londoni forrás szerint az angol sajtó teljesen hamis képet nyújt a mostani angol közvéleményről. Az egész liberális Anglia, az összes mérsékelt elemek, a nagytöke, az ipar és a munkásság túlnyomó része zárt sorokban csoportosul Wilson mögé. Csak a nacionalista munkásság és a kereskedelmi tengerészet alkalmazottai foglalnak határozott állást a béke ellen.

Hága. Amerikai jelentések szerint Wilson és környezete a legnagyobb felelősségért van áthatva és nem törődik a háborús párti lapok uszítóival. Wilson az utóbbi napokban elvől nem olvas újságot.

Bécs. Bécsben ma olyan hírek érkeztek egy semleges államon keresztül az ellenséges országokból, hogy Wilson programja, amelyet a béke kongresszus elé visz, nem kívánja Ausztria-Magyarország feldarabolását, hanem az osztrák-magyar kérdésnek föderalisztikus szellemben való megoldását kívánja.

LEGUJABB HIREK.

Németország válasza a kiűrités kérdésére.

Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai körök szerint a kiűritési kérdésben Németország a válaszigyzékben bejelent, hogy bizonyos garanciák mellett hajlandó a nyugaton megszállott területeket kiűriteni. A keleti területek kiűritését a világ érdekében nem tartandó helyesnek, mert ezáltal a bolsevik mozgalom korlátlanul terjedhetne el az egész világon.

— Az osztrák válság megoldása. Bécsből jelentik: Az osztrák válság megoldásán nagy erővel dolgoznak. A király holnap huszonkilencc politikust fogad, akik csoportonként jelennek meg az uralkodó előtt, akiket a főhadiszállásra külön vonat visz. Meghívást kaptak Sztanek és Klafác is.

— Radoszlavov elmenekült. Rotterdamból jelentik: Angol lapok jelentik Szófiából: Radoszlavov volt bolgár miniszterelnök október 9-én állítólag német tisztí áruhában elmenekült Szófiából.

— Foch tábornok spanyolnáthában megbetegedett. Genéből jelentik: Foch tábornok spanyolnáthában megbetegedett. Ezért tervezett londoni utazása elmarad.

KÖZGAZDASÁG.

= Budapesti tőzsde. Budapestről jelentik: A vezetőpiacon a kormányválságról elterjedt hírek hatása alatt 10—12 koronával esett az árnívó. Mai árváltozások: Magyar hitel 1180—1193, Osztrák hitel 752—68, Fabank 748—63, Agrár bank 902—920, Hazai bank 550—562, Magyar bank 860—869, Kereskedelmi bank 5700, Konkordia 240—280, Viktoria 1445—1450, Salgótarjáni 1060—80, Ganz-Danubius 4160—75, Rimamurányi 1008, Adria 1580—1600, Atlantika 1160—1180, Államvasut 925—945, Klotild 530—35, Nasci 2730—765.

= Teheráruforgalom beszüntetés az aldu-nai állomásokkal. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy az Orsova alatt fekvő állomásokra és állomásokról irányuló teheráruforgalmat azonnali érvénnyel további intézkedésig beszünteti. Utban levő küldemények egyelőre feltartóztatnak.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. okt. 12-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

Romeó és Julia.

Színmű.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

Három a kisleány.

operett.

Apolló-színház.

1918. okt. 12-én:

Jóslat.

Színmű 4 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. okt. 12-én:

Testőr.

Színmű 4 felvonásban.

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használatos meliékállomása) —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda —	151

A szerkesztésért felel

STAURER JÓZSEF.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttéket nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem

Werner Sándor

temetésén résztvettek és vigasztalásaikkal nehéz óráimba felkerestek, ezúton mondok hálás köszönetet.

Arad, 1918. okt. 11.

7832

Év. Werner Sándorné.

Ungár Vilmos-féle vendéglőt megvettem, Chorin Áron-u. 2., érdekeltek ezennel jelentkezzenek ügyeik rendezése végett.

7347

Botos Krisztina.

Die 9te
Kriegsankette
mird gepühtet vom
23. Sept. bis 23. Okt.
1918

Tűzifa

elsőrendű és olcsóbb minőségben
bőszámba és fűrészelve kapható

Aufricht Miksa

keresk. részlegében 7358

Arad, Kossuth-utca végén.

Bőrfűrészelés fátelpe-
men. — Telefon 69.

Jogi alapvizsokra, szigorlatokra, Al-
lamszámviteltani államvizsokra és Ta-
nári pedagógiai vizsokra
Felvételre és képzésre várunk a Jász-
kői Állami Szakköznevelő Intézetben, Budapest,
V. kerület, Váci utca 61. 7140

6338—1918.

HIRDETMÉNY.

Közölni teszem, hogy a M. Kir.
Pénzügyminiszter 1918. évi 76525-
számú rendeletében a szőlőtörköly és bor-
szénrő készítésére szolgáló szőlőtör-
kölyt, mely mellett a központi szeszifőzde ezen mellék-
terményét átvenni kötelesek, a követ-
kezőkben állapította meg:

A központi szeszifőzde vállalkozója
a készletével kisajtolt friss szőlőtör-
kölyt q-ként 24 K, a készletével ki-
sajtolta, betaposott (kierjedt) szőlőtör-
kölyt q-ként 26 korona, a viznyomású
vagy egyéb motorikus erőre beren-
deztetett szőlőtörkölyt q-ként 18 K, a viznyomású
vagy egyéb motorikus erőre beren-
deztetett szőlőtörkölyt q-ként 20 K, a kilugo-
zott (törköly) bor készítésére használt
szőlőtörkölyt q-ként 7 K. áron köteles
átvenni.

A termelő a szőlőtörköly átadása
alkalmával azt, hogy a szőlőtörköly
készletével, illetve viznyomású vagy
egyéb motorikus erőre berendezett saj-
tóval sajtolatott-e ki, illetve, hogy a
szőlőtörköly, törkölybor készítésére
használtatott, a központi szeszifőzde
vállalkozójának bejelenteni köteles.

A rendeletnek egyéb részletei a
Budapesti Közlöny 227. számában meg-
találhatók.

Arad szab. kir. város Közélelme-
zési és Közellátási Hivatalától 1918.
évi október hó 8-án.

Lőcs,

polgármester helyettes,
k. é. h. vezető.

6341—1918.

HIRDETMÉNY.

Előszólok a város közönségét,
hogy a kereskedelemügyi Miniszter
76525—1918. számú rendeletével
a lámpabél legmagasabb árát a
következőkben állapította meg:

3. számú lámpabél méterenként
nagykereskedőknél 14 fillér, kiskeres-
kedőknél 17 $\frac{1}{2}$ fillér.

5. számú lámpabél 23, illetve 29
fillér.

8. számú lámpabél 31, illetve 39
fillér.

11. számú lámpabél 47, illetve 49
fillér.

Arad szab. kir. város Közélelme-
zési és Közellátási Hivatalától 1918.
évi október hó 8-án.

Lőcs,

polgármester helyettes,
k. é. h. vezető.

Vizketegséget,

széles körűt a leggyorsab-
ban elmulasztja a Dr. Flesch-féle
eredeti, törvényesen védett

„Skaboform-Kenőcs“

Nincsen szaga, nem piszkít. Min-
dig eredeti pecsételt Dr. Flesch-
féle kérjük. Próbá tégely 3.— k.
nagy tégely 5.— k. Csakadi adag
12.— k. Kapható Aradon, Hajós
Árpád gyógyszeráránban, An-
drásy-ter 22. Vételre a „SKABO-
FORM“ vőgyezőre ígve 7151

Bécsi előkelő leánynevelő intézet

Karola v. Kástaly, Erzellenz Han v. Solwegen összeköttetés-
ben egy Lyceummal továbbképző tanfolyamok, nyelv-, zene-,
ének-, bentlakó, félbentlakó és bejárók részére. Bőséges
kifutó ellátás. Jelentkezni naponta d. e. 11—1 óráig d. u.
3—5 óráig.

Wien, VII. Langeasse 55. Tel. intern. b. 5299/3

Hamvas tiszta arcbrüt

csak

„**ANNIV**“
crémekkel lehet elérni. Zsíros aj-
kaj, száraz nappali használatra.
Egy tégely 4.—, 6.— és 8.— K.

Baranfi betegségek ellen

biztos hatású szer a

„**TIKIN**“
Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Rüh és viszketegség

ellen egyedül csak

„**ALBIN**“
fehér kenőcs használ.
2.—, 4.— és 7.— korona.

Lábizzadás

ellen csak

„**LÁBIN**“
folyadék és hintőport használ.
Ara 3.— és 5.— korona.

Fenti szerek egyedül kaphatók: 13

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szíve gyógyszerárán Arad, József főherceg-
ut 11. szám. Karolina utca mögött. — Közkórház, Otve-
nesi uradalom, M. A. V és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer
sépadt hölgyeknek
hogy arcuk és ajkuk üde,
piros színét
visszavarázsolják. — Senki ál-
tal fel nem ismerhető, teljesen
ártalmatlan, színezése állandó.
Egy üvegnek ára 3.— korona.

Foloskák

irtására
egyedüli biztos szer a
„Phenolsav“
1 üveg ára 3 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

„**Doré fogpaszta**“
használatával. Nem habzik!
A szájrületet desinficálja, utó-
íze igen kellemes. Ara 1 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és fel-
nőtteknek egyaránt a
„Makk-kávé“
darálva, pörköltve
1/4 kgros csomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszerárán

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Kifutófiu

jófiúval

felvétetik.

Bővebbet a kiadványban.

HIRDETMÉNY.

Az ecet és ecetsav lélek közforgal-
mának szabályozásáról szóló és I. évi
szeptember hó 21-én életbe lépett
13233—1918. Földm. minisztr. számú
rendeletet ezennel kihirdetjük és az
abban foglaltak pontos betartására a
lakosokat felhívjuk.

A m. kir. földművelésügyi minisz-
ter 13233—1918. F. M. számú ren-
deletével az ecet és ecetsav közfor-
galomának szabályozásáról a mezőgaz-
dasági termények, termékek és cikkek
hamisításának tilalmazásáról szóló
1895. évi XLVI. tc. 1. §-ának bekezdé-
sében nyert felhatalmazás alapján az
ecetet az ezen törvény hatálya alá tar-
tozó cikkek közé sorozza.

Az emberi élvezetre szolgáló ecet-
féléknek, továbbá a hígított ecetsavnak
valamint az ennek előállítására szol-
gáló töményecetsavnak hamisítása és
hamisított állapotban való forgalomba
hozatala a mezőgazdasági termények,
termékek és cikkek hamisításának ti-
lalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. tc.
értelmében tilos.

Borecet néven csak oly ecet jö-
het forgalomba, mely kizárólag szőlő-
levélből készült.

Borecet tartalmazzon 100 cm³-ben
legalább 4 gr. ecetsavat (ecetsavhígí-
tót), legfeljebb 1 tartf. % alkoholt és 100
cm³-ben legalább 0.8 gr. cukormentes ki-
vonatot (extraktot).

Ecet elnevezés alatt a hígított szesz-
ből eceterjedés útján előállított olyan
termék értendő, mely 100 cm³-ben leg-
alább 4 gr. ecetsavat tartalmaz.

Nagyobb töménységre utaló jelző-
vel megnevezett ecet (ecetszesz, ecetlé,
töményecet, stb.) alatt oly terméket kell
érteni, amely 100 cm³-ben legalább 10
gr. ecetsavat tartalmaz.

Ecetessencia alatt olyan folyadék
értendő, mely legalább 80 gr. ecetsavat
tartalmaz 100 gr. ban s amely tisztá-
ságánál fogva alkalmas arra, hogy be-
löle vízzel való hígítás útján élvezeti
célokra alkalmas ecetsav oldat készit-
tessék. Ecetsavtartalma a címkén meg-
jelölendő. A címkén feltűnő módon még
a következő figyelmeztetés alkalmaz-
zandó: Vízrel való erős hígítás nélkül
élvezetre alkalmatlan és veszélyes.

Ezenkívül tartalmazzon a címke olyan
használati utasítást, mely megmondja,
hogyan lehet folyadékból élekezési cé-
lokra szolgáló 4—6 %-os ecetsavat ké-
szíteni.

A rendeletben felsorolt termékek
hamisításának, valamint ezek hamisít-
vánának forgalomba hozatalának meg-
torlására az 1895. évi XLVI tc. és en-
nek végrehajtása tárgyában kiadott
33286—1596 F. M. Általános rendelet
rendeletkezése irányadók.

A jelen rendelet rendelkezései az
1895. évi XLVI tc. 11. §-ának 2. beke-
zdése értelmében a külföldről behozott
s a rendelet 1. §-ában felsorolt termé-
kekre is kiterjednek, ellenben nem esik
a büntető rendelkezések hatálya alá
olyan ecetféléknek és ecetsavnak ké-
szítése (raktáron tartása) mely külföld-
ön való forgalomba hozatalra ké-
szült, ha készítője (raktáron tartója)
hitelt érdemlően igazolja, hogy az ál-
tala készített (raktáron tartott) ecetfélé-
ket és ecetsavat közvetlenül külföldi
területre szállította vagy szállítja és a
termék külföldön érvényben levő ren-
delkezéseknek megfelel, az ilyen ké-
szítmények külön helyiségben raktáro-
zandók és árujegyzék vezetendő róluk,
az árujegyzékben a készlet mennyi-
sége, az elszállított áruk mennyisége,
az elszállítás ideje, továbbá a vevő
neve és lakhelye is felveendő.

A rendelet kihirdetésének napján
lép életbe. Az árusító ama cikkből való
készleteit, mely cikkek forgalmát a ren-
delet szabályozza, a rendelet életbelé-
pése után még két héten át árusíthat-
ja, feltéve, hogy az illető cikkek az
egészségre nem ártalmasak. A rende-
let életbelépésétől számított harminca-
dik naptól csak ezen rendelethez meg-
állapított jelzésekkel ellátott árukat
szabad forgalomba hozni.

Arad, 1918. évi szeptember hó 24.
Arad város tanácsa.

Apró hirdetések.

Tudj meg az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 80 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután legl 6 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 8 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

A DEAK FERENC-UTCAI Krispina tanterembe tegnapelőtt egy ur virágokat küldött egy nőnek. A hölgy kéri az illető urat, hogy legközelebb kiműje őt meg az efféle ajándékoktól. 7364

Alkalmazást keres.

DEUTSCHES FRAULEIN sucht Stelle zu Kindern. Briefe erbeten unter „Fleissig.“ 7375

INTELLIGENS fiatal ember, irodai teendőkhöz és gépirásban jártas, mielőbbi lelépésre állást keres. Cim a kiadóban. 7381

Alkalmazást nyer.

PERFEKT GYORSIRO (vitairót) keresünk esti szerkesztőségi munkára, magas fizetéssel. Lehet nő is. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban. 7600

EGY JÓL FŐZŐ, szorgalmas, központi szakácsnő jó fizetéssel felvétetik Csiky Gergely-utca 8. 7377

HÁZMESTERPAR kerestetik, kőműves vagy ács előnyben részesül. Bővebbet Weitzer János-utca 15, háztulajdonosnál. 7383

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyomonkban alkalmazást nyer.

Kiadó lakás.

BUTOROZOTT szoba előszobával, villanyvilágítással, 15-étől kiadó Nagy Jakabnál, Boros Beni-tér 16., ajtó 11. 7384

Vétel és eladás.

HOMOKFUTÓ KOCSI, egy és két lóra átkelhető, azonnal eladó. Szűcs János, Borona-utca 28. 7329

ELADÓ MONDORLAKON egy Hoffber és Schrantz gyártmányu alig használt szőnye és szalva karlázó elevátor és egy országos rendszerű 16 kaptárral felszerelt méhes. Előjáróság. 7309

ALIG HASZNÁLT FÉRFI GUMMIKABÁT eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7379

EGY TELJESEN jókorban levő kevesse használt fürdőkád és egy ülőkád eladó. Cim a kiadóban. 7378

UJ HORDÓK 100-400 literig kapható Hartmann János káptárnál, Újradon. 7361

TELKABÁT fekete szőrméből, 2-3 éves gyermeknek, fekete bársony sapka és muffai együtt 80 koronáért eladó. Karolina utca 10., földszint. 7373

8 DARAB új páncs tojtal együtt eladó. Lövész-utca 1a. 6274

ÓCSKA DIVANY eladó. Lövész-utca 3a. 7374

ELADÓ vadonat új rövid mahagóni zongora, valamint egy világos barna előszobai fal tükörrel. Cim a kiadóban. 7376

EGY HASZNÁLT eke kerestetik megvételre. Munkácsy Mihály-utca 3., ajtó 12. sz. 6964

UJ BUTOROZLET Arad, Deak Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl egy nagy ebédlőt, szmirna szőnyeget, egy férfi szoba garnitúrát és egy soberlitt. Wiegendorf cég. 6073

EGY NAGY ALLÓ tükör, egy három águ csiszolt mahagóni toalet, antik ágy, kihúzó asztal, két kis asztal, két plüsch szék, két egy ajtós szekrény, nagy fehér garderober szekrény, fali tükör és egy konyhaasztal eladó. Megtekinthető Városi Kávéház felett II. em., Katonai laboratóriummal szemben. 6331

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagóni, képrámák, képek, vázák eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt. 6915

MÉSZARSZÉK BERENDEZÉS eladó. Cim a kiadóban. 7302

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 2100

ELADÓ két pár parádés kettős löszerszám, francia gyepelével. Cim a kiadóban. 7335

HASZNÁLT ZSINDELY eladó. Bercsényi Miklós-utca 14. sz. 7338

ÓCSKA AJTÓ ABLAK eladó. Tritthaler Ferenc építészeti irodája Arad, Salacz-utca 4. sz., I. em. Telefon 963. 7337

EGY SZMOKKING ÖLTÖNY és egy férfi télikabát eladó. Török Ignác-utca 3. szám. 7346

Ingatlan.

FABIAN GÁBOR-UTCA 4-5. számú ház eladó. Értekezni ugyanott. 5904

MAGANHÁZ Aradon, új, adómentes, marosmenti egészséges helyen, három szoba, fürdőszoba, üvegezett folyosó, két konyha, kert, villany, gáz, vízvezeték, legmodernebb berendezéssel, azonnal eladó, egy hónap múlva teljesen elfoglalható. Tudakozódhatni Zsigmondháza 90. számmal. 7362

ZSIGMONDHÁZAN, közvetlen Arad mellett, azonnal beköltözhető 4 szobás új adómentes magánház, kerttel, eladó. Bővebbet Zsigmondháza, Marospart 90. szám. 7363

A VASUT közelében 2 kisebb bérház eladó. Bővebbet Lövész-utca 4a. 7371

EGY SZÉP modern földszintes ház, két 3 szobás lakással, két pincelakással, kerttel, eladó. Bővebbet Csernovits Péter-u. 19. 7380

ELADÓ FÖLD ÉS HÁZ 4 szobás lakással, melléképítményekkel, 10000 m. kerttel, 250 faj gyümölcsfával beültetve, vízvezeték berendezéssel Mikiakán, a villamos mentén. Bővebb felvilágosítás Pauzár Sándorné virágüzletében, Weitzer János-utca. 7184

WESSELENYI-UTCA 15. számú emeletes adómentes ház eladó. 7188

LAKÓHÁZ jóforgalmu üzlettel és korlátlan italmérési engedéllyel eladó. Érdeklődőknek felvilágosítást ad: László B. Jenő, Arad, postafiók 128. 7306

Üzletek.

BRADON a Hungária szálloda, italmérési joggal, csapattal, vendégszobákkal, teljesen felszerelve, azonnal eladó. Serbán István, Brád. 7303

Ellátás.

EGY URILEÁNY föltétlen uri családnál teljes ellátást keres. Értesítést a Pesti keresk. Bankhoz kér. 7368

Különféle.

UNDERWOOD írógépet bérbe vennék, esetleg megvásárolnék. Cim a kiadóban. 7385

ELVESZETT f. hó 11-én délben Szabadság-tértől a motoros vasutig 1280 korona. Kéretik a becsületes megtaláló a rendőrségen adja át, hol illő jutalomban részesül. 7382

SZÁRAZ PINCET, vagy üres raktárt keresünk a városháza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messengertov Irodában. Klein I. hirdetési és hírlapirodájában, Zrinyi-u. és Mandl Boros Beni-tér 15. sz. alatti papírüzletében.

122-1918. végrh. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a budapesti V. ker. kir. járásbírósnak 1911 évi Sp. I. 1635/6. számú végzése következtében Dr. Bárdos S. Sámuel ügyvéd által képviselt Aufrecht és Goldschmidt javára 270 K 50 fillér s jár. erejéig 1914. évi február hó 19-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2386 korona 70 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: borok, hordók, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a máriaradnai kir. járásbírósnak 1918-ik év V. Pk. 1087/7. számú végzése folytán 270 kor. 50 fillér tőkekövetelés, ennek 1910. évi december hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 126 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Mőnesen, végrehajtást szennvedett lakásán leendő megtartására 1918. évi október hó 16. napjának délutáni fél 3 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. tc. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. tc. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Máriaradna, 1918. évi október hó 2. napján.

Tichy Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

Vilamos vasalók, sebámpa elemek kaphatók 6661
Kalmárnál Salacz-utca 2. szám.

1024-1916. g. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Arad sz. kir. város gazdasági székke a Cucor-utca 31. sz. üres telek (376 négyszögöl) 1 évre leendő bérbeadása iránt folyó év október hó 21-én d. e. 10 órakor a városháza emeleti tanács-termében árverést tart.

Kikiáltási ár: 100 korona. Banatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz is mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1918. évi október hó 7-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

6344-1918.

HIRDETMÉNY.

A 4268-1918. számú kormányrendelet alapján közhírre teszem, hogy a szalás takarmányokért követelhető legmagasabb árat a következőkben állapították meg:

(Anvaszéna, sarju és mindentéle mesterseges szalastakarmány, löhere, lucerna-, búkköny-, mohar- stb. széna) ára 45 K.

Tavaszzalma (árpa, zab, köles és ezekkel egyenértékű tavaszzalma) valamint tavaszzalma törekének és polyvájának ára 28 K.

Arad sz. kir. város Közélcsemezesi és Közéllátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lőcs,

polgármester-helyettes,
k. á. h. vezető.

Viszketeg

és mindennemű bőrbaj, ugynint: ruhásömör, fekély, sebek és daganat gyógyítására a legbiztosabb és legjobb háziszser a

Boróka kenőcs.

Nem piszkít és szagtalan. Ma már minden házban nélkülözhetetlen. Kis tégely 3 K. Nagy tégely 5 K. Családi tégely 5 K. Hozzávaló Boróka szappan 5 K.

Készíti Gerő Sándor gyógyszerész. Aradon kapható: Földes Kelemen, Szondi János gyógyszerárban és Hanzu Nestor droguerájában. 6871

12 lóerejű Höökor-féle félstabil

gőzgép eladó.

Megtekinthető:

Czeller és Szathmáry asztalosárnyárában, Pöltenberg Ernő-u. 9. sz. a.

Ugyanott egy házépítés vagy kertészet céljaira igen alkalmas 8712 m-es telek épületekkel szintén eladó. 7363